

PREIĻU NOVADA PAGASTU BIBLIOTĒKU 2024. GADA PĀRSKATS

Saturs

Pārskata perioda kopsavilkums	2
1. Vispārīgs bibliotēku raksturojums	4
2. Finansiālais nodrošinājums	6
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	7
4. Personāls	11
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	19
6. Krājums	39
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	44
8. Novadpētniecība.....	53
9. Projekti	60
10. Publicitāte.....	64
11. Sadarbības tīkla raksturojums	68
Krājuma koncepcija	72

SAĪSINĀJUMI

PGB – Preiļu Galvenā bibliotēka

PGB struktūrvienības — Preiļu novada pagastu bibliotēkas

BLN — Bērnu literatūras nodaļa

PII – pirmsskolas izglītības iestāde

BIS ALISE — Bibliotēku informācijas sistēma ALISE

SBA — Starpbibliotēku abonements

EUR — eiro

ES — Eiropas Savienība

NVA — Nodarbinātības valsts aģentūra

PMLP — Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

LR KM — Latvijas Republikas Kultūras ministrija

LBB — Latvijas Bibliotekāru biedrība

LBB JSS — Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcija

LNB — Latvijas Nacionālā bibliotēka

LNB BAC — Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs

EDIC — Eiropas Digitālo inovāciju centrs

KISC – Kultūras informācijas sistēmu centrs

VKKF – Valsts kultūrkapitāla fonds

PĀRSKATA PERIODA KOPSAVILKUMS

- **Darba prioritātes un sasniegumi**

Prioritāte: darbinieku profesionālā pilnveide, lai decembrī kārtotu profesionālās kvalifikācijas eksāmenu LNB (gatavošanās eksāmenam sākās jau martā un sākotnēji tika paredzētas 8 dalībnieces, bet uz eksāmenu devās un nokārtoja 5 (PGB metodiķe, **Galēnu, Smelteru, Upmalas un Vārkavas** bibliotēku vadītājas)) (plašāk [4.1. nodaļā](#)).

Sasniegums: novadpētniecības krājuma kolekcijas “Preiļu novada kultūrvēsturiskais mantojums” digitalizēšana LNB digitālajā bibliotēkā www.digitalbiblioteka.lv. Vairāk informācijas: <https://www.preili.lv/lv/jaunums/preilu-novada-kulturvesturiskais-mantojums-pieejams-digitalaja-biblioteka> (plašāk [8.1. nodaļā](#)).

- **Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide**

2025. gada otrajā pusē **Saunas** bibliotēkai paredzēts ievākties atpakaļ īstajās telpās (kurās šobrīd norisinās renovācijas darbi), un bibliotekārās funkcijas apvienot ar Klientu apkalpošanas centra funkcijām (plašāk [3.2. nodaļā](#)).

Bibliotēkās norisinājās izglītojoši, lasītprasmi veicinoši pasākumi un krājumu, novadpētniecību popularizējošas izstādes, tika nodrošināta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un pieejamība.

- **Nozīmīgi / jauni projekti**

Bibliotēku nozares stratēģijas 8. rīcības virziena uzdevums nosaka “veicināt bibliotēku lokālās kultūrvides izzināšanas darbu vietējo kopienu atmiņas glabāšanai un identitātes nostiprināšanai, īpaši norišu cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros” (plašāk [5.9. nodaļā](#) un [9. nodaļā](#) par LNB īstenoto un apstiprināto projektu – lekcija “Lasīšanas paradumi un to kultivēšana ģimenē (bērniem kopā ar vecākiem)” **Aglonas** bibliotēkā ar LR KM finansiālo atbalstu).

- **“Restarts lasīšanai”**

LNB ar LR KM un Izglītības un zinātnes ministrijas atbalstu, sadarbībā ar partneriem 2024. gadā uzsāka plašu sabiedrības iesaistes kustību “Restarts lasīšanai”, kurā PGB struktūrvienības līdzdarbojas aktualizējot valsts mēroga lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, “Nacionālās skaļās lasīšanas sacensība”, “Grāmatu starts” (plašāk [7. nodaļā](#)).

- **LNB datu centra problēmas ietekme publisko bibliotēku darbā**

2024. gada 1. jūlijā LNB datu centrā tika konstatēti darbības traucējumi, kas ietekmēja bibliotēku un datu centra klientu informācijas sistēmu darbību. Struktūrvienībās nedēļu nedarbojās BIS ALISE un līdz ar to arī Preiļu reģiona bibliotēku kopkatalogs, bija apstājies periodisko izdevumu apstrāde, manuāli norisinājās monogrāfiju izsniegšana un saņemšana. Plašāk [5.13. nodaļā](#) un Preiļu Galvenās bibliotēkas 2024. gada darba pārskatā.

- **Citi aktuāli jautājumi**

Jau otro gadu turpinājās PGB un PGB struktūrvienību darbinieku novērtēšana (laikietilpīgs process, kuru veic PGB vadītāja), kas palīdz motivēt darbinieku (iespēja iegūt piemaksu pie ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma) un strukturēt darbu, noteikt mērķus, atskatīties uz paveikto.

Norisinās konsekvents darbs pie krājuma kārtības (plašāk [6. nodaļā](#)).

- **Ar bibliotēkas darbu saistītās problēmas, to risinājumi**

Bibliotēku nozares stratēģijā (2023-2027) iezīmētais 6. rīcības virziens “Kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība” diemžēl apstājas pie ierobežotā finansējuma.

1. VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS

Preiļu novada publiskās bibliotēkas (turpmāk – PGB struktūrvienības) ir kultūras, informācijas un izglītības iestādes, kuras sniedz pagasta iedzīvotājiem nepieciešamās zināšanas un informāciju, organizē izstādes un kultūras pasākumus, veicina sabiedrības kopīgu attīstību, attīsta un papildina kultūrvidi, sekmē un attīsta mūžizglītības iespējas pagastā.

1.1. ĪSS SITUĀCIJAS APRAKSTS

Preiļu novadā pēc PMLP datiem iedzīvotāju skaits uz 01.01.2025. ir 16 318 iedzīvotāji (-172 iedzīvotāji salīdzinot ar 2023. gadu). Preiļu pilsētā 2024. gadā bija deklarēti 6 070 iedzīvotāji, Preiļu pagastā (ko arī apkalpo PGB) 944 iedzīvotāji, 13 pagastos / struktūrvienību apkalpes teritorijās 9 304 iedzīvotāji (-177 iedzīvotāji (-1,9%) salīdzinājumā ar pagājušo gadu), t.sk. 1 381 bērni un jaunieši līdz 18 gadiem.

Darbs PGB un PGB struktūrvienību sistēmā norit centralizētajā modelī, kas būtiski atvieglo sadarbību un PGB kā reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu. PGB ir 17 struktūrvienības:

1. Aglonas bibliotēka - Daugavpils iela 38, Aglona, Aglonas pag., Preiļu nov., LV-5304;
2. Aizkalnes bibliotēka - Raiņa iela 5, Aizkalne, Aizkalnes pag., Preiļu nov., LV-5305;
3. Ārdavas bibliotēka – “Saieta nams”, Ārdava, Pelēču pag., Preiļu nov., LV-5329;
4. Galēnu bibliotēka - Liepu iela 1, Galēni, Galēnu pag., Preiļu nov., LV-5311;
5. Kastīres bibliotēka - Liepu iela 5A, Kastīre, Rušonas pag., Preiļu nov., LV-5329;
6. Pelēču bibliotēka - Liepu iela 6, Pelēči, Pelēču pag., Preiļu nov., LV-5320;
7. Riebiņu bibliotēka - Saules iela 8B, Riebiņi, Riebiņu pag., Preiļu nov., LV-5326;
8. Rožkalnu bibliotēka - Saules iela 16, Rimicāni, Rožkalnu pag., Preiļu nov., LV-5325;
9. Rušonas bibliotēka - Aglonas iela 3, Aglonas stacija, Rušonas pag., Preiļu nov., LV-5329;
10. Saunas bibliotēka – Brīvības iela 9, Priediņi, Saunas pag., Preiļu nov., LV-5323;
11. Silajāņu bibliotēka - Miera iela 1, Silajāņi, Silajāņu pag., Preiļu nov., LV-5330;
12. Sīļukalna bibliotēka - Latgales iela 1A-1, Sīļukalns, Sīļukalna pag., Preiļu nov., LV-5331;
13. Smelteru bibliotēka - Smelteru bibliotēka, Smelteri, Saunas pag., Preiļu nov., LV-5326;
14. Stabulnieku bibliotēka - Skolas iela 3, Stabulnieki, Stabulnieku pag., Preiļu nov., LV-5333;
15. Upmalas bibliotēka - Skolas iela 5, Vecvārkava, Upmalas pag., Preiļu nov., LV-5335;
16. Vanagu bibliotēka - Vanagu skola, Vanagi, Upmalas pag., Preiļu nov., LV-5316;
17. Vārkavas bibliotēka - Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag., Preiļu nov., LV-5337.

PGB struktūrvienības nodrošina Preiļu novada pagastu iedzīvotājus viņu dzīves vietas tuvumā ar piekļuvi dažāda veida informācijai, ar mūžizglītības iespējām, ar interešu pilnveidošanas, socializēšanās un saturīgi pavadīta brīvā laika iespējām.

Aglonas, Smelteru, Vārkavas bibliotēkām ir ārējie apkalpošanas punkti (skatīt [5.5.nodaļu](#)).

Pārskata perioda noslēgumā Preiļu novadā atrodas 10 izglītības iestāžu bibliotēkas:

1. Aglonas vidusskolas bibliotēka;
2. Galēnu pamatskolas bibliotēka;
3. Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas bibliotēka;
4. Pelēču pamatskolas bibliotēka;
5. Preiļu 1.pamatskolas bibliotēka;
6. Preiļu 2. vidusskolas bibliotēka;
7. Riebiņu vidusskolas bibliotēka;
8. Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Struktūrvienības (RTRITS) Preiļi bibliotēka;
9. Aglonas vidusskolas mācību vietas Rušona bibliotēka;
10. Salas sākumskolas bibliotēka*;
*likvidēta kopš 2024. gada 1. septembra
11. Vārkavas pamatskolas bibliotēka.

1.2. IZMAIŅAS BIBLIOTĒKU DARBĪBĀ PĀRSKATA PERIODĀ

Sākot ar 2024. gada 1. septembri, Salas sākumskola pievienota Riebiņu vidusskolai, nesaglabājot programmas īstenošanas vietu. Līdz ar Salas sākumskolas likvidāciju beidza pastāvēt arī izglītības iestādes bibliotēka.

Būtiskas izmaiņas PGB struktūrvienībās nav notikušas.

1.3. BIBLIOTĒKU AKREDITĀCIJA

PGB struktūrvienību akreditācija pārskata periodā nav notikusi, tā plānota 2025. gada septembrī.

No akreditācijas komisijas ieteikumiem pildīts:

- darbs ar datubāzu popularizēšanu;
- darbs ar krājumu, atbrīvojot to no maz izmantotās un nolietotās literatūras;
- darbs sociālajos tīklos;
- finansējuma palielināšanas jautājums (darbinieku atalgojumam, krājumam).

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

Dati par PGB struktūrvienību izdevumiem vērojami 2.1. tabulā. Bibliotēku pamatbudžetu veido pašvaldības piešķirtais finansējums.

2.1. tabula "PGB struktūrvienību izdevumi"

	2022	2023	2024
Izdevumi kopā (EUR)	279 369	306 808	330 515
Darbinieku atalgojums (bruto)	168 428	185 638	197 342
Krājuma komplektēšana	36 923	38 889	40 556

Finansiālais nodrošinājums ar katru gadu palielinās, lai tiktu līdzīgi pakalpojumu un produktu cenu sadārdzinājumam, kā arī minimālās algas pieaugumam. Kopumā 2024. gadā izdevumi palielinājušies par 23 707€, kur, protams, lielākais pieaugums (atalgojuma sadaļā) bija lielākajās bibliotēkās (Aglonas un Riebiņu), kur ir 3 bibliotekārie darbinieki (pilna slodze un divas 0,75 slodzes), savukārt, Pelēču un Stabulnieku bibliotēkā darbinieka ilgstošas prombūtnes dēļ atalgojuma sadaļa bija ar mīnus zīmi.

Kapitālieguldījumu **Aglonas** bibliotēkas budžetā 2024. gadā: 542,00€ (uzstādīts siltumpatēriņa skaitītājs). Dotācija no valsts budžeta netiek uzrādīta, jo norēķini notikuši ar pakalpojuma sniedzēju.

3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

Bibliotēku materiālais un tehniskais stāvoklis palīdz nodrošināt ANO Ilgtspējīgas attīstības 11. mērķi “Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas”.

PGB struktūrvienību statistika tiek iesniegta arī informāciju sistēmā kulturaskarte.lv.

3.1. JAUNU ĒKU BŪVNICĪBA

Jaunu ēku būvniecība PGB struktūrvienībām nav paredzēta.

3.2. TELPU PAPLAŠINĀŠANA VAI BIBLIOTĒKU PĀRVIETOŠANA UZ CITĀM TELPĀM, ĒKU REKONSTRUKCIJAS PROJEKTI UN REMONTDARBI

Aglonas bibliotēkā tika veikts neliels jumta remonts, jo dažās vietās sakarā ar sniega daudzumu uz jumta, bija nobīdījušās jumta seguma plāksnes un dažās vietās sūcās ūdens telpās, tāpēc pēc salabošanas bojātajās griestu vietās tika veikts kosmētiskais remonts.

Pārskata periodā **Aizkalnes** bibliotēkā veikts sienu kosmētiskais remonts 86 m² platībā abonementa telpā: noņemtas vecās tapetes, veikta špaktelēšana, pārlīmētas tapetes, tās nokrāsotas (skat. 3.1.att.).

3.1.att. “Sienu kosmētiskais remonts Aizkalnes bibliotēkā”

Upmalas bibliotēkas bērnu literatūras krājums atradās atsevišķā telpā, kas atradās Upmalas pagasta pārvaldes ēkas pretējā telpā pa gaiteni pieaugušo literatūras nodaļai, bet 2024. gadā pārcēlās uz blakus telpu (samainoties vietām ar Vārkavas novadpētniecības muzeja filiāli, kurā glabājas daļa no bibliotēkas savāktajiem novadpētniecības materiāliem) (skat. 3.2.att.). Remonts veikts par Upmalas pārvaldes līdzekļiem.

3.2.att. "Upmalas bibliotēkas jaunā bērnu literatūras nodaļas telpa"

Sakarā ar energoefektivitātes projektu Saunas pagasta pārvaldes ēkā (Brīvības iela 9, Prīkuļi) no jūnija mēneša **Saunas** bibliotēka kopā ar pagasta pārvaldi tika pārcelta uz pagaidu telpām bijušās Priekuļu pamatskolas ēkā (Skolas iela 8, Prīkuļi) (skat. 3.3.att.). Projekta laikā paredzēts atjaunot pagasta pārvaldes ēkas fasādi, veikt iekštelpu vienkāršotu pārbūvi, veikt ēkas inženiersistēmas pārbūvi, papildināt apkures sistēmu ar zemes siltumsūkni un uzstādīt saules fotosintēzes paneļus enerģijas ražošanai. **Jaunajās telpās (ievācoties 2025. gadā) Saunas bibliotēkai paredzēts bibliotekārās funkcijas apvienot ar Klientu apkalpošanas centra funkcijām.** Projekta realizācijai piesaistīti Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda līdzekļi un pašvaldības līdzfinansējums.

3.3.att. "Saunas bibliotēkas pagaidu telpas"

2024. gada nogalē tika uzsākts darbs pie telpu iekārtošanas (kosmētiskā remonta) bijušās Salas sākumskolas ēkā, lai **Smelteru** bibliotēku pārvietotu uz jaunām, ērtākām telpām (ar kanalizāciju iekšpusē, jo līdz šim tādas bibliotēkai nebija). Tā kā ar 2024./2025. mācību gadu skolu slēdza, tika nolemts optimizēt ēku izmantošanas iespējas, ekonomējot pašvaldības līdzekļus. 2025. gada sākumā bijušajā Salas skolas ēkā ievāksies bibliotēka, turpat darbosies pašdarbības kolektīvi: folkloras kopa "Golūda", amatiertheātris "Eu", biedrība "Sabiedriskais centrs", "Smelteru cimdīnš" un reizi nedēļā pieņems pagasta vadītājs un sociālais darbinieks.

3.3. IEKĀRTAS, APRĪKOJUMS (T. SK. IKT NODROŠINĀJUMS)

Visās PGB struktūrvienībās pieejami ID karšu lasītāji.

2024. gadā, pateicoties Preiļu novada pašvaldības IT daļai, **Smelteru** bibliotēkā tika nomainīts darbinieka dators un 1 monitors lietotājiem.

Bibliotēku rīcībā esošais aprīkojums tiek aktīvi izmantots bibliotēkas procesu veikšanā un pakalpojumu sniegšanā (skatīt 3.1. tabulu).

3.1. tabula “PGB struktūrvienību iekārtas un aprīkojums”

Iekārtas un aprīkojums	Skaitis	Piezīmes
Dators	73	50 lietotājiem, 23 darbiniekiem
Multifunkcionālā iekārta	18	
Printeris	13	
Kopēšanas iekārta	2	Aglonas, Riebiņu bibliotēkās
Skeneris	3	Aizkalnes, Kastīres un Upmalas bibliotēkās
Projektors un ekrāns	4	Aglonas, Kastīres, Riebiņu un Rušonas bibliotēkās
Planšetdators	2	Riebiņu bibliotēkā
ID karšu lasītājs	17	Iegādāti 2022. gadā, pieejami visās bibliotēkās

Bibliotēkā reģistrētiem lietotājiem tiek nodrošināta pieeja internetam un iespēja izmantot datorus bez maksas: 3.2. tabulā ir redzama šo pakalpojumu izmantošanas statistika.

3.2. tabula “Datorlietotāji un datoru izmantošanas statistika”

Datorlietotāji (kopskaits) 2023	Datoru izmantošanas statistika (kopskaits) 2023	Datorlietotāji (kopskaits) 2024	Datoru izmantošanas statistika (kopskaits) 2024
604	5 465	630	6 141

Kopumā PGB struktūrvienībās datorlietotāju skaits ir palielinājies un datoru izmantošanas statistika augusi par 676 reizēm (+12%), bet, piemēram, **Kastīres** bibliotēkā 2024. gadā datorlietotāju skaits un datoru izmantošanas kopskaits ir samazinājies, jo vienā ēkā esošajai izglītības iestādei vairāk nav 6., 7., 8., 9.klašu skolēnu, kas arī aktīvi izmantoja datorus ne tikai izklaidei, bet arī mācību stundām, kuras notika bibliotēkā.

3.4. PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA JOMĀ

Sāpīgs jautājums ir novecojusī datortehnika, kuru būtu nepieciešams atjaunot, bet diemžēl nepietiekamā budžeta dēļ to nav iespējams realizēt.

Kopš 2023. gada visas Preiļu novada pašvaldības ēkas (t.sk. bibliotēkas) ir apdrošinātas.

Grūtības sagādā saziņa ar **Galēnu** bibliotēku, jo bibliotēkai nav sava telefona. Lielākajai daļai apmeklētāju ir bibliotēkas vadītājas telefona numurs, bet tie iedzīvotāji, kuri nezina bibliotēkas vadītājas numuru – zvana uz Galēnu pagasta pārvaldi un pagasta darbiniekiem bibliotēkārē jāsauca uz pirmo stāvu (jo bibliotēkas atrodas 2. stāvā). Nākamā gada budžetā ir pieprasīts telefons bibliotēkai.

Kastīres bibliotēkai jānomaina ieejas durvīm slēdzene, bet kā izrādās, tas ir sarežģīts process, jo tādas slēdzenes vairāk neražo, vieglāk ir iegādāties jaunas durvis.

Vārkavas bibliotēka atrodas vienā ēkā ar pagasta pārvaldi, ēkas jumtam ir nepieciešams remonts, jo lietainā laikā tiek bojāti bibliotēkas telpu griesti.

Aglonas bibliotēka esošajās telpās atrodas 20 gadus, diemžēl telpu platība neļauj kvalitatīvi izvietot ne datorus, ne rīkot lielākus pasākumus. Dažus gadus atpakaļ tika iesniegts projekts telpu paplašināšanai, diemžēl tas tika atlikts. Ir atlikts arī projekts par bibliotēkas ēkas energoefektivitātes uzlabošanu, jo papildus telpas tādējādi netiktu iegūtas, bet remonta izmaksas būtu ļoti lielas. Sevišķi sāpīga problēma ir novecojusī datortehnika. Bibliotēka katru gadu iesniedza budžeta tāmi, kur paredzēti līdzekļi datortehnikas nomainīšanai, bet līdzekļi tika atteikti. Risinājums būtu aktīvāka papildus finansējuma piesaistīšana, izmantojot piedāvātās projektu iespējas, ziedotājus. 2022. gadā situācija nedaudz uzlabojās ar 3 nomainītiem – atjaunotiem datoriem no Preiļu skolu norakstītajiem datoriem.

Kastīres bibliotēka atrodas Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona telpās, kur vienā telpā izvietots gan abonements, gan datorlasītava, gan arī Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona bibliotēkas krājums. Skolēni savu brīvo laiku starp mācību stundām pavada tieši bibliotēkā, radot troksni un kņadu. Potenciālajiem bibliotēkas lasītājiem (pieaugušajiem) nav patīkami, ka nav atbilstošu telpu, kur netraucēti palasīt periodiskos izdevumus, ieskatīties kādā grāmatā. Atrisinot plašāku telpu jautājumu, bibliotēka iegūtu iespējas daudzām aktivitātēm, par kurām tagad tikai var sapņot: brīvi izvietotam novadpētniecības stūrītim, izvērstām un plašām izstādēm, radošajām darbnīcām u.c. pasākumiem un aktivitātēm.

4. PERSONĀLS

4.1. PERSONĀLA RAKSTUROJUMS

PGB struktūrvienību bibliotēkās (17) strādā 21 bibliotēkārās darbinieces. **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkā strādā trīs darbinieces, bet pārējās 15 bibliotēkās strādā viens bibliotēkārās darbinieks (skatīt 4.1.tabulu). **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkā ir apkopēja.

4.1. tabula "PGB struktūrvienību bibliotēkāro darbinieku raksturojums"

Bibliotekārie darbinieki	No tiem ar bibliotēkāro izglītību		No tiem ar izglītību citās jomās				
	ar koledžas	ar III profesionālo kvalifikācijas līmeni	t.sk. ar maģistra grādu	t.sk. ar bakalaura grādu	t.sk. ar augstāko (līdz1993.g.)	no tiem ar profesionālo izglītību	no tiem ar vispārējo vidējo
21	2	6	1	5	3	3	1

2024. gada 11. decembrī **Galēnu, Smelteru, Upmalas** un **Vārkavas** bibliotēku vadītājas nokārtojušas profesionālās kvalifikācijas eksāmenu LNB un ar eksaminācijas komisijas lēmumus Nr. 156 ieguvušas profesionālo kvalifikāciju Bibliotekārs, kas atbilst ceturtajam profesionālās kvalifikācijas līmenim. Gatavošanās eksāmenam norisinājās pašmācības ceļā (sākot to jau laicīgi – pavasarī), pateicoties LNB izsniegtajiem materiāliem un sniegtajām konsultācijām.

2024. gada nogalē strādājošo bibliotēkāro darbinieku dalījums pēc vecuma aplūkojams 4.2. tabulā.

4.2. tabula "PGB struktūrvienību bibliotēkāro darbinieku dalījums pa vecuma grupām"

	līdz 29	30 līdz 39	40 līdz 49	50 līdz 59	60 līdz 69	70 līdz 79
Skaitis	1	1	2	7	9	1

Bibliotēkāro darbinieku vidējais darba stāžs = **18 gadi** (sākot no darba stāža nepilns gads līdz 37 gadi).

Pilna darba slodze pārskata periodā bija 10 darbiniecēm, 0,8 slodze **Silajānu, Rušonas, Ārdavas, Aizkalnes** bibliotēku vadītājām. **Upmalas** bibliotēkas vadītājam ir 0,6 slodze + 0,4 slodze Vārkavas pamatskolas bibliotēkā. Puslodes darbs (0,5) ir **Vanagu** bibliotēkas vadītājam un **Vārkavas** bibliotēkas vadītāja strādā 0,3 slodzē. Divas **Riebiņu** un divas **Aglonas** bibliotēku bibliotekāres strādā 0,75 slodzē.

Pārskata perioda sākumā notika bibliotēkāro darbinieku maiņa **Riebiņu** bibliotēkā. Ar martu pensijā devās bibliotēkas vadītāja Olga Ribinicka, kuras vietā amatā stājās Riebiņu bibliotēkas informācijas speciāliste darbā ar bērniem un jauniešiem Svetlana Zahareviča, līdz ar ko uz brīvo amata vietu 24.04.2024. tika pieņemta jauna darbiniece – Iveta Bitte.

Darbinieku maiņa notikusi arī **Pelēču** bibliotēkā, kur no bērnu kopšanas atvaļinājuma atgriezās bibliotēkas vadītāja, bet darbiniece, kura bija pieņemta uz noteikto periodu arī devās pirmsdzemdību

atvaļinājumā, kurš sakrita nedaudz ātrāk par vadītājas atgriešanos, tādēļ reizi nedēļā (no 22. jūlija līdz 2. septembrim - piektdienās) lietotāju apkalpošana tika nodrošināta pateicoties PGB darbiniekam, kurš devās izbraukumā.

Gada nogalē uz ilgstošas darbnespējas lapas atradās **Stabulnieku** bibliotēkas vadītāja, kur reizi nedēļā (trešdienās) tika nodrošināta lietotāju apkalpošana, uz turieni dodoties PGB darbiniekam.

4.2. APBALVOJUMI UN PATEICĪBAS

PGB vadītāja, metodiķe un Riebiņu bibliotēkas kolektīvs Preiļu novada pašvaldības apbalvojumam “Gada balva nozarē” iesniedza **Riebiņu** bibliotēkas ilggadējās vadītājas Olgas Ribinickas (kura pavasarī devās pensijā) kandidatūru, kura tika arī nominēta un, atzīmējot Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienu, 4. maijā Preiļu Kultūras namā tika saņemts **Preiļu novada pašvaldības apbalvojums par nesavtīgu, nozīmīgu un ilggadēju ieguldījumu Riebiņu bibliotēkas attīstībā, mērķtiecīgu sadarbības veicināšanu un kvalitatīvu bibliotekāro pakalpojumu attīstīšanu vietējā kopienā** (skat. 4.1.att.). Šajā ceremonijā tika pasniegts arī **KM Atzinības raksts Olgai Ribinickai par ilggadēju darbu un nozīmīgu ieguldījumu Riebiņu bibliotēkas attīstībā un izaugsmē.**

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=YZ2KJ-04MRo>

4.1. att. Preiļu novada “Gada balva nozarē 2024” - Gada balva kultūrā Olgai Ribinickai

Pelēču pagasta svētkos **Ārdavas** bibliotēkai no Pelēču pagasta pārvaldes tika pasniegta pateicība par atbalstu uz sadarbību.

Par Nacionālās Skaļās Lasīšanas 2024 koordinēšanas darbu Riebiņos no Preiļu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas vadītājas Solvitas Ertas pateicība **Riebiņu** bibliotēkas vadītājai Svetlanai Zaharevičai;

Latvijas Drošāka Interneta centrs (drossinternets.lv) izsaka pateicību **Riebiņu** bibliotēkai par dalību un ieguldījumu, atzīmējot Drošāka interneta dienu 2024.

Rožkalnu, Saunas, Sīlukalna bibliotēkas saņēmušas ikgadējo pateicību no Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja un Latvijas Nacionālās bibliotēkas par piedalīšanos Ziemeļvalstu literatūras nedēļas 2024 norisēs.

Sīļukalna pagasta svētku laikā **Sīļukalna** bibliotēkas vadītāja saņēmusi Gada balvu Sīļukalns 2024 nominācijā “Cilvēks, kas vieno”.

Pateicība **Upmalas** bibliotēkai no Vārkavas novadpētniecības muzeja par sadarbību 2024. gada Muzeju nakts pasākumā (skat. 4.2.att.).

4.2. att. “Upmalas bibliotēkas vadītāja Muzeju nakts pasākumā Vārkavā”

4.3. FINANSĒJUMS PERSONĀLA ATTĪSTĪBAI

Bibliotekāri aktīvi izmantojuši gan PGB, gan citu iestāžu un organizāciju rīkotos profesionālās pilnveides pasākumus tiešsaistē, dažreiz arī klātienē (skat. 4.3. tabulu). Lielākā daļa no tiem bijuši bezmaksas.

4.3. tabula “PGB struktūrvienību darbinieku apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”

N. p. k.	Datums	Organizētājs	Pasākuma nosaukums	Stundas	Dalībnieki
1	18.01.	Tietoevry Latvija	Jaunais ALISE lasītāju katalogs un tā demonstrācija	3	Sīļukalns
2	26.01.	PGB	Metodiskās dienas seminārs “Atskats par 2023. gadu un 2024. gada plāni”	4	Aglona, Aizkalne, Ārdava, Galēni, Pelēči, Riebiņi, Rožkalni, Rušona, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Stabulnieki, Upmala, Vanagi, Vārkava
3	31.01.	Balvu centrālā bibliotēka	Konference “Prāvesta A. Budžes piemiņai veltīti novadpētniecības lasījumi III”	6	Sīļukalns
4	08.02.	Valsts administrācijas	“Mākslīgā intelekta metodes ikdienas darbam un radošumam”	3	Aglona, Galēni, Sauna, Silajāņi,

		skolas Digitālā akdēmija			Stabulnieki, Upmala
5	08.02.	LNB Kompetenču attīstības centrs	“Periodika un novadpētniecība”	4	Riebiņi
6	13.02.	LNB	Neformālās izglītības programma “Padziļināts UDK praktikums”	4	Vārkava
7	14.02., 21.02.	Darbīgās kopienas Latgalē	“Darbīgās kopienas Latgalē – 2024”	4	Ārdava, Kastīre
8	15.02.	LNB	“Kā panākt dubultjaudu lasītveicināšanai?”	4	Aglona, Galēni, Kastīre, Riebiņi, Rožkalni, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Stabulnieki, Upmala
9	17.02.	KM un Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs	Seminārs “Kā stiprināt motivāciju brīvprātīgajam darbam” Iedzīvotāju konsultatīvo padomju brīvprātīgā darba organizēšanas principi	4	Sīļukalns
10	22.02.	Valsts administrācijas skola	“Mākslīgā intelekta metodes ikdienas darbam un radošumam”	3	Kastīre, Riebiņi, Rožkalni, Rušona
11	23.02.	PGB un LNB KAC	“Bezmaksas mākslīgā intelekta (AI) rīku izmantošana bibliotēkā”	4	Aglona, Aizkalne, Ārdava, Galēni, Kastīre, Pelēči, Riebiņi, Rožkalni, Rušona, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Stabulnieki, Upmala
12	27.02.	LNB Digitālās attīstības departaments	“Digitālās bibliotēkas mācības”	2	Aglona, Ārdava, Galēni, Rožkalni, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Stabulnieki, Upmala
13	05.03., 12.03., 19.03., 26.03., 02.04., 09.04., 16.04., 23.04.	LNB	“Latvijas kultūras kanons astoņās nozarēs” “Tautas tradīcijas – vērtības, kas sakņojas pagātnē, turpinās mūsdienās”; “Arhitektūra un dizains – no stulpiņa līdz Rundāles pilij”; “Kino mākslas vērtības–pagrieziena punkti kino vēsturē”; “Skatuves māksla – netveramā klātbūtne”; “Vizuālās mākslas joma – konkrētu	8	Kastīre, Riebiņi, Rožkalni, Upmala

			<i>personību radīti konkrēti darbi”;</i> <i>“Mūzikas nozares vērtības –</i> <i>individuāli izcelti skaņdarbi”;</i> <i>“Latvijas estētiskā daudzveidība</i> <i>ainavās, kas veidojušās dabas</i> <i>apstākļu un cilvēku mijiedarbībā”;</i> <i>“Literatūras pieminekļi – latviešu</i> <i>valodas, kultūras un domāšanas</i> <i>konspekts”</i>		
14	15.03.	PGB	Metodiskās dienas seminārs: <ul style="list-style-type: none"> • Ciemošanās pie Gada bibliotekāres (2023) Inas Rusiņas • “Skolēnu iespējas bibliotēkā” Riebiņu vidusskolas un JEPVĢ vizuālās mākslas un dizains un tehnoloģijas skolotāja Ruta Vjakse • Latgales Centrālā bibliotēka “Latgales Centrālās bibliotēkas sadarbība lasītveicināšanā ar izglītības iestādēm: norises un novērojumi” • “Voldemāra Caunes balvas ieguvēja Silvija Kotāne par darbu bibliotēkā” • “Knifiņi darbam un ikdienai” • “Aktivitātes darbā ar jauniešiem” • “Mentimeter viktorīnu izveide” 	4	Aglona, Aizkalne, Ārdava, Galēni, Kastīre, Riebiņi, Rožkalni, Rušona, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Stabulnieki, Upmala
15	23.04.	LNB	Latvijas bibliotekāru kongress “Bibliotēkas un lasīšana”	6	Sīļukalns
16	26.04.	PGB un LNB	“Darbs DOM sistēmā pie Preiļu novada kultūrvēsturiskā mantojuma kolekcijas izveides www.digitalabiblioteka.lv ”	2	Aglona, Aizkalne, Ārdava, Galēni, Kastīre, Pelēči, Riebiņi, Rušona, Rožkalni, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Stabulnieki,
17	5.05. – 8.05.	Preiļu novada Izglītības pārvalde, Erasmus +	Erasmus + īstermiņa mobilitātes brauciens “Pieaugušo izglītotāju un izglītojamo tīkla veidošana pašvaldībā, mācīšanas un mācīšanās kvalitātes uzlabošana, izmantojot digitālos mācību rīkus”	32	Ārdava, Kastīre

18	14.05.	LNB	“Latvijas elektronisko resursu piedāvājums”	3	Riebiņi
19	15.05.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	“Vecāku iesaiste bērnu lasītprīekā veicināšanā”	4	Aglona, Pelēči, Riebiņi, Sīļukalns
20	15.05.	Kultūras informāciju sistēmu centrs, Latgales Centrālā bibliotēka	Digitālās bibliotēkas atklāšana. Kultūras un atmiņas institūcijas Digitālajai bibliotēkai: digitālā kultūras mantojuma publiska un legāla pieejamība	7	Riebiņi, Rožkalni, Upmala
21	29.05.	PGB, ED Austrumlatgale	Latgales reģiona bibliotēku darbinieku konference “Mēs esam Eiropas vērtību nesēji savā kopienā” <ul style="list-style-type: none"> • 20 gadi Eiropas Savienībā - veiksmes stāstu veidojam mēs paši (Marta Rībele) • Diskusija “Mūžizglītība Eiropā – iespējas un izaicinājumi bibliotēkām” • Mirklis labam garastāvoklim • Digitālā vide kā palīgs bibliotēkāra darbā ar bērniem (Mihails Kijaško) • 21. gadsimta enerģijas menedžmenta izaicinājumi (Kristaps Kravalis) • Meistarklase “Radošie darbiņi 15 minūtēs” 	9	Aglona, Aizkalne, Ārdava, Galēni, Riebiņi, Rožkalni, Rušona, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Stabulnieki, Upmala, Vanagi
22	03.06.	Valsts administrācijas skola	“Laika un enerģijas plānošanas māksla”	3	Pelēči, Sauna
23	18.06.	VARAM “Publiskās pārvaldes digitālā akadēmija”	“Kā veidot efektīvus sociālo tīklu kontus”	3	Upmala
24	29.08., 04.09., 09.09.	Preiļu novada Izglītības pārvalde	“Digitālo pakalpojumu izmantošana ikdienas dzīves situāciju risināšanā”	8	Vārkava
25	19.09., 20.09., 10.10., 11.,10.	Izglītības iniciatīvu centrs	“Mācīšanās lietpratībai pirmsskolā”	36	Vārkava
26	25.09.	LNB Bibliotēku attīstības centrs ar KM atbalstu	“Medijpratība skolās – kā mācīt un mācīties?”	2,5	Aglona, Riebiņi, Rožkalni, Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Upmala
27	27.09.	PGB, Riebiņu bibliotēka	Metodiskās dienas seminārs <ul style="list-style-type: none"> • “Pārmaiņas sākas ar izvēli” - Stāstnieku kustības 	5	Aglona, Aizkalne, Ārdava, Galēni, Kastīre, Riebiņi, Rožkalni, Rušona,

			<p>dalībniece Vilhelmīne Jakimova</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darba aktualitātes • Aktivitāte “Prāta lidojums” • “BIS ALISE” jaunumi • “Medijpratība pieaugušajiem” • praktisks darbs “Digitālo izstāžu veidošana Canvā” 		Sauna, Silajāņi, Sīļukalns, Smelteri, Stabulnieki, Upmala, Vanagi, Vārkava
28	14.10. - 27.12.	LNB	E-mācību kurss “Uzziņu pakalpojums bibliotēkā: soli pa solim”	7	Vārkava
29	22.10., 23.10.	Tietoevry Latvija	Pamatkursi “Katalogizācija un komplektēšana”	16	Riebiņi
30	24.10.	Tietoevry Latvija	Pamatkursi “Informācijas meklēšana un cirkulācija”	8	Riebiņi
31	25.10.	PGB, Siguldas novada bibliotēka	Pieredzes apmaiņas brauciens uz Siguldas novada bibliotēkām: <ul style="list-style-type: none"> • Inčukalna bibliotēka • Siguldas novada bibliotēka • Jūdažu bibliotēka un sabiedriskais centrs 	8	Aglona, Aizkalne, Ārdava, Galēni, Kastīre, Riebiņi, Rožkalni, Rušona, Sauna, Sīļukalns, Stabulnieki, Upmala, Vanagi
32	25.10.	LNB un Bibliotēku attīstības centrs	“Mediji un bibliotēkas informācijas mijiedarbībā”	2	Silajāņi
33	30.10.	Biedrība “Sabiedriskais centrs “Līči”	“Identitāte un vieduma elementi”	6	Aizkalne
34	04.11.	LNB	“Strādāsim kopā!”	6	Riebiņi
35	07.11.	Tietoevry Latvija	“BIS Alise. Padziļinātais kurss, komplektēšana”	8	Silajāņi
36	12.11.	Vecāku skola	“Mākslīgais intelekts mācību procesā”	2	Upmala
37	26.11.	Biedrība “Sabiedriskais centrs “Līči”	“Mārketingu un teritorijas tēls”	6	Aizkalne
38	28.11.	Tietoevry Latvija	Padziļinātais kurss “Informācijas meklēšana un cirkulācija”, ALISE PAC – jaunais tiešsaistes katalogs	8	Sīļukalns
39	12.12, 13.12.	LNB	Kvalifikācijas eksāmens	-	Galēni, Smelteri, Upmala, Vārkava

Aizkalnes bibliotēkas vadītāja 2024. gadā īstenoja mācības pieaugušo neformālās izglītības programmā “Svešvaloda” (angļu valoda) ar priekšzināšanām”. Mācības pieredzējušu pedagogu vadībā nodrošināja Preiļu novada izglītības pārvalde. Izglītības programmas stundu skaits ir 80 h., apliecinājums saņemts 2025. gada sākumā. Šo kursu ietvarā klātienē un tiešsaistes nodarbības notika darbdienā vakaros. Mācību maksa par mācību periodu bija 50.00 EUR, kas ietvēra maksu par mācību grāmatu iegādi un tām piesaistītās tiešsaistes platformas izmantošanu. Šīs izmaksas bija pašu izglītojamo ieguldījums.

Kastīres bibliotēkas vadītāja atzina, ka ērti izmantojami ir konferenču, semināru materiāli no youtube kanāliem, kā piemēram, “Lielie Lasīšanas svētki” – nekur nav jābrauc un iegūsti zināšanas attālināti.

PGB struktūrvienību vadītāju pozitīvās atsauksmes no PGB organizētā Pieredzes apmaiņas brauciena uz Siguldas novada bibliotēkām:

- “Pieredzes apmaiņas braucienā gūta iedvesma turpmākajam darbam, jo ir ļoti patīkama kopā būšanas sajūta, kad vari vienkārši baudīt prieku par dabu, citu kolēģu veikumu un iespēju pabūt ārpus ierastās vides.”;
- “Pieredzes apmaiņas brauciens bija vērtīga iespēja iegūt jaunu pieredzi un iedvesmu. Inčukalna bibliotēka ir piemērs, kā efektīvi izmantot bibliotēkas telpas, lai tās kļūtu par vietu, kur cilvēki ne tikai lasa, bet piedalās dažādās radošajās aktivitātēs. Siguldas novada bibliotēka veiksmīgi izstrādājusi projektus, kas ļauj pievērsties bibliotekāru profesionālajai attīstībai.”;
- “Helovīna nedēļā Inčukalna bibliotēkas bērnu stūrītis izskatījās vizuāli pievilcīgs, kas iedvesmo izpausties arī savā Bērnu literatūras nodaļas telpu noformēšanā turpmāk.”.

4.4. BIBLIOTĒKU DARBINIEKU PROFESIONĀLĀS PILNVEIDES VĒRTĒJUMS SPECIALIZĀCIJĀ – BĒRNU UN JAUNIEŠU APKALPOŠANA

PGB struktūrvienību darbinieces 2024. gadā izmantoja piedāvātās pašizglītošanās iespējas, lai celtu profesionālo līmeni, kas varētu nodrošināt sekmīgu un kvalitatīvu bibliotekāro darbu ar bērniem un jauniešiem. Konkrētie pasākumi vērojami [4.3. nodaļā](#) (4.3. tabulā).

4.5. PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI PERSONĀLA JOMĀ

Vasaras periodā viena darbinieka bibliotēkas ir slēgtas uz atvaļinājuma laiku, izņemot **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkas, kur darbinieki atvaļinājumā dodas uz maiņām (vienīgās bibliotēkas, kurās ir vairāk par 1 darbinieku jeb 3 darbinieces), tādējādi bibliotēkas darbība netiek pārtraukta. Pārējās PGB struktūrvienības ir slēgtas uz darbinieka slimības un atvaļinājuma laiku.

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

Bibliotēkas, atbilstoši ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķim Nr. 4, nodrošināja bezmaksas informācijas pieejamību, daudzveidīgu resursu un pakalpojumu piedāvājumu, lai apmierinātu izglītības, informācijas un personības pilnveides vajadzības, ieskaitot atpūtu un brīvā laika pavadīšanu. Tika nodrošināta iedzīvotāju e-prasmju pilnveide: bibliotēkā pieejamo informācijas resursu izmantošanas individuālās apmācībās, konsultācijās. Lietotājiem bija pieejami e-pakalpojumi interneta vidē: portāls www.latvija.lv; e-grāmatas; e-pasts, internetbanka u.c.

Bibliotēkas pakalpojumu piedāvājums un pieejamība atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem Nr. 10. “Mazināta nevienlīdzība”, 11. “Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas”, 16. “Miers, taisnīgums, laba pārvaldība” un 17. “Sadarbība”. Bibliotēkas pielāgojas savām kopienām un laikmeta izaicinājumiem.

5.1. GALVENIE RĀDĪTĀJI

PGB 17 struktūrvienību pamatrādītāji vērojami 5.1. tabulā.

5.1. tabula “PGB struktūrvienību pamatrādītāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	3 300	3 253	3 289	-1%; +1%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	884	849	856	-4%; +1%
Bibliotēkas apmeklējums	47 012	51 235	47 529	+9%; -7%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	13 896	15 028	13 527	+8%; -10%
Virtuālais apmeklējums	58	47 960		+99,9%;
Izsniegums kopā	91 759	97 061	97 240	+6%; +0,2%
<i>t. sk. grāmatas</i>	58 043	56 061	55 329	-3%; -1%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	32 372	37 464	37 056	+16%; -1%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	15 972	11 792	13 102	-26%; +10,5%
Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, reģionā	34,7%	34,9%	35,3%	+0,2%; +0,4%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	-	60,5%	62%	-; +1,5%

Iedzīvotāju skaits*	9 804	9 481	9 304	-3%; -2%
<i>t.sk. bērni līdz 18.g.</i>	-	1 403	1 381	-; -1,6%

*Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

Vidējais Struktūrvienību procentuālais aptvērumš: pagasta iedzīvotāji - bibliotēkas apmeklētāji ir 34% (sākot no 15% līdz pat 55% **Stabulnieku** bibliotēkā), bet kopējais aptvērumš 2024. gadā ir bijis 35,3%.

Aktīvo lietotāju skaita pieaugums 2024. gadā vērojams **Aglonas** bibliotēkā +28 lietotāji, **Pelēču** bibliotēkā +13 lietotāji, **Rožkalnu** bibliotēkā +16 lietotāji, **Sīlukalna** bibliotēkā +13 lietotāji, **Smelteru** bibliotēkā +10 lietotāji, **Stabulnieku** bibliotēkā +23 lietotāji, **Vanagu** bibliotēkā +11 lietotāji.

Virtuālā apmeklējuma statistika ir tik mainīga, jo 2023. gadā tika uzsākts pieskaitīt arī bibliotēku sociālo tīklu konta/u apmeklējumu (bet ne visām bibliotēkām bija pieejama šāda statistika) un datubāzu apmeklējumu (piekļuves sesiju skaits).

Pārskata periodā bibliotēku apmeklējumu skaita ievērojams kritums vērojams lielākajā daļā bibliotēku, izņēmums ir **Vanagu** bibliotēka + 184 apmeklējumi, **Vārkavas** bibliotēka + 100 apmeklējumi.

5.2. PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBA, JAUNINĀJUMI – KOPAINA, PIEMĒRI, VĒRTĒJUMS

Aglonas bibliotēkā norisinājās 4 “Gleznošanas pulciņš” (kurš tika atklāts 2023. gada pašā nogalē – decembrī) nodarbības, kurās var iesaistīties jebkurš apmeklētājs ar/bez priekšzināšanām, nepieciešami tikai savi materiāli.

Līdz ar 2025. gadā plānoto ievākšanos atpakaļ renovētajās telpās, **Saunas** bibliotēkai paredzēts bibliotekārās funkcijas apvienot ar Klientu apkalpošanas centra funkcijām (plašāk [3.2. nodaļā](#)).

Bibliotēka ir vieta, kur, pateicoties esošajām informācijas tehnoloģijām, ir iespēja rīkot dažādus pasākumus dažādām iedzīvotāju grupām, jo pieejamie datori un projektors to sekmīgi var nodrošināt.

Piemēram: Rušonas pagasta iedzīvotāju konsultatīvā padome uz savām sēdēm pulcējas **Kastīres** bibliotēkā, uz kurām var ierasties jebkurš pagasta iedzīvotājs. Arī atskaites pasākums par gadā paveikto tika rīkots bibliotēkā, prezentācijai tika izmantots bibliotēkas īpašumā esošais projektors un ekrāns.

Jauninājums šajā pārskata periodā – **Riebiņu** bibliotēkas virtuālās novadpētniecības izstādes no cikla “Pēdas” (skat. 5.1.att.). Izstādes tika sagatavotas reizi mēnesī un ievietotas bibliotēkas Facebook lapā. Gatavojot virtuālās izstādes, tika izmantots gan bibliotēkas krājums, gan periodika.lv materiāli. Šīs izstādes par Riebiņu vēsturi bija populāras un daudz skatītas sociālajos tīklos.

5.1. att. "Riebiņu bibliotēkas virtuālās novadpētniecības izstādes"

Riebiņu bibliotēkā tika turpināta iepriekšējā pārskata periodā izveidotā ceļotāju klubiņa darbība. Notika divas ceļotāju klubiņa tikšanās: "No Peru, kur dzīvo vēsture, līdz Bolīvijas dabas brīnumiem" un "Leģendārais Panamas kanāls, skaistās pludmales un eksotiskie džungļi" (skat. 5.2.att.).

5.2. att. "Riebiņu bibliotēkas ceļotāju klubiņa tikšanās"

No 07.10.2024. Sīlukalna un Galēnu pagasta pārvaldes vadītāja izbeidza algota darba attiecības ar pašvaldību, tāpēc ar Preiļu novada domes priekšsēdētāja Ārija Vucāna rīkojumu, laika posmā līdz jaunā pārvaldes vadītāja darba uzsākšanai 04.11.2024, abu pagasta pārvalžu vadītājas vietas izpildītāja pienākumus veica **Sīlukalna** bibliotēkas vadītāja.

Bibliotēkas darbinieki ir starpnieki starp pagasta, novada un valsts iestāžu darbiniekiem un iedzīvotājiem.

Daudzām PGB struktūrvienībām grāmatu maiņas punktam ir atvēlēts atsevišķs grāmatu plaukts bibliotēkas telpās, kur norisinās aktīva lasītāju personīgo grāmatu apmaiņa.

Bibliotēkas pagastu iedzīvotājiem kalpo kā ikdienišķās socializēšanās vieta māsaimniecībām, kurām nav viedtelefonu, piemērotas datortehnikas, datorprasmes ir nepietiekamas, nav aprīkojuma līdzdalībai tiešsaistes pasākumos – austiņu ar mikrofonu un videokameru, jo ne visi iedzīvotāji var izmantot interneta priekšrocības savās mājās. Negatīvs apstāklis ir arī vājš interneta pārklājums atsevišķās apkaimēs, pēkšņu elektroapgādes traucējumu iespējamība.

5.3. BIBLIOMĀTS (GRĀMATU PAKOMĀTI)

PGB struktūrvienībām nav bibliomātu, bet Preiļu novada lasītājiem (lai izņemtu izdevumus no PGB krājuma) un PGB struktūrvienību darbiniekiem ir iespēja izmantot PGB bibliomātu.

5.4. SABIEDRĪBAS, LASĪTĀJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANA PAR BIBLIOTĒKAS DARBA KVALITĀTI, TO REZULTĀTI (PĒTĪJUMI, APTAUJAS, ANKETAS U.TML.); JAUNU LASĪTĀJU PIESAISTE

Pārsvārā apmeklētāju viedoklis par bibliotēku darba kvalitāti tika noskaidrots mutiski aptaujājot apmeklētājus. Lai uzklāstītu lietotāju vēlmes un iesaistītu bibliotēkas pakalpojumu attīstībā, visās PGB struktūrvienībās ir iekārtota lasītāju atsauksmju un ierosinājumu grāmata.

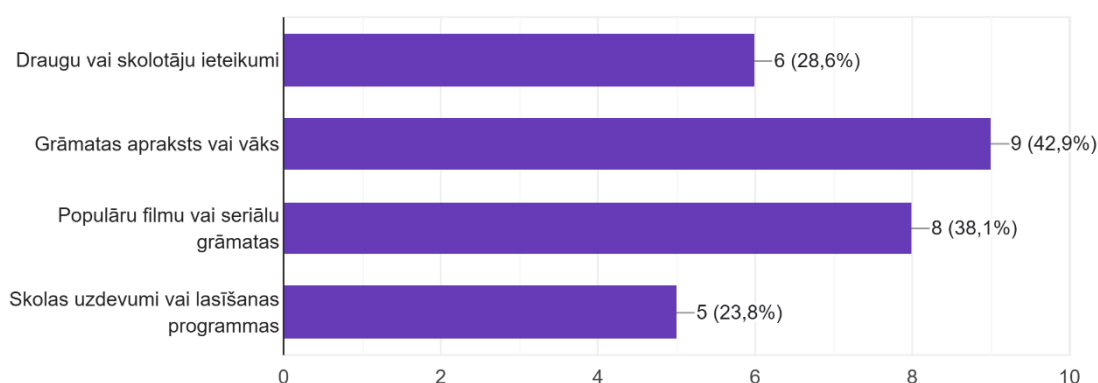
PGB struktūrvienībās apmeklētāju viedoklis (aptaujājot individuāli) tiek ņemts par pamatu periodisko izdevumu iegādei un jauno grāmatu izvēlei, vadoties pēc pārrunām ar lasītājiem, ievērojot viņu intereses.

Par valsts, pašvaldību iestāžu un organizāciju rīkotajām aptaujām iedzīvotājiem informācija tiek nodota gan klātienē, gan digitālajā vidē (bibliotēkas lapā sociālajos tīklos). Pārskata periodā bibliotēkas piedalījās Preiļu novada pašvaldības rīkotajā aptaujā “Aptauja par Preiļu novada pašvaldības pakalpojumu pieejamību un kvalitāti 2023” u.c.

No 2. līdz 12. decembrim **Riebiņu** bibliotēka aicināja bērnus un jauniešus klātienē aizpildīt aptauju “Grāmatu lasīšanas paradumi bērnu un jauniešu vidū”, lai iegūtu plašāku ieskatu par bērnu un jauniešu lasīšanas paradumiem, viņu laika plānojumu un to, kas varētu kavēt vai veicināt lasīšanas paradumus (skat. 5.3. un 5.4.att.). Aptaujā piedalījās 21 respondents.

Kas Tevi motivē sākt lasīt jaunu grāmatu?

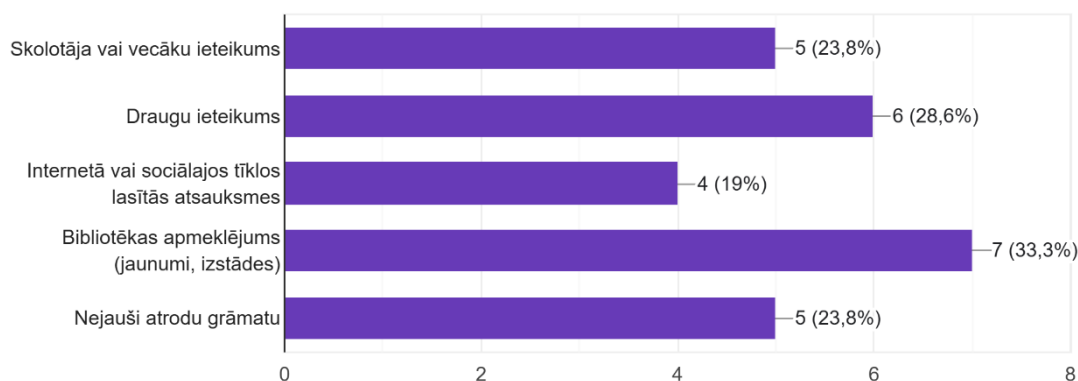
21 atbilde

5.3. att. “Riebiņu bibliotēkas aptaujas dati”

Kas Tev palīdz izvēlēties, ko lasīt?

21 atbilde

5.4. att. "Riebiņu bibliotēkas aptaujas dati"

5.5. ĀRĒJIE PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS PUNKTI/ VIETAS

Aglonas bibliotēkai ir 3 ārējais apkalpošanas punkti:

- Apdzīvotā vietā Salenieki – sociālais aprūpes centrs "Aglona". Apkalpošanas punkts darbojas 1x mēnesī, trešdienās, plkst. 9.00 – 13.00. Šo ārējo apkalpošanas punktu izmanto gan aprūpes centra iemītnieki, gan darbinieki.
- Aglonas katoļu ģimnāzija. Šo ārējo apkalpošanas punktu izmanto gan audzēkņi, gan skolotāji, tas darbojas 2 x mēnesī, otrdienās no plkst.13.00 līdz 15.00.
- Aglonas pirmskolas izglītības iestādē (**darbību sācis 2024. gada septembrī**), uz kuru Bibliotēkas darbinieces dodas 1x mēnesī, ceturtdienās no plkst. 9.00 līdz 11.00.

Smelteru bibliotēkas vadītāja vienu reizi nedēļā izsniedz un apmaina grāmatas no automašīnas – ciematā "Pieniņi", kur ar 2022. gada 1. janvāri tika likvidēta Pieniņu bibliotēka. Pieniņos pārsvarā dzīvo seniori, kuriem līdz tuvākajai (8 km) Smelteru bibliotēkai nokļūt ir sarežģīti. Pārskata periodā šādi tika apkalpoti 12 lietotāji.

Vārkavas bibliotēkas vadītāja, kopā ar pašvaldības sociālo darbinieku, uz apkalpošanas punktu "Zaķīši" (Vārkavas pagasta Piliškās, 10km attālumā no Vārkavas bibliotēkas) dodas vienu reizi mēnesī – katru trešo mēneša otrdienu no plkst. 9.30 līdz 12.00.

5.6. BIBLIOTĒKAS PIEEJAMĪBA UN PAKALPOJUMI PERSONĀM AR ĪPAŠĀM VAJADZĪBĀM

Aglonas, Aizkalnes, Ārdavas, Kastīres, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Silajāņu, Sīļukalna, Smelteru, Upmalas, Vanagu un Vārkavas bibliotēkas atrodas ēkas pirmajā stāvā. **Galēnu, Pelēču, Saunas un Stabulnieku** bibliotēkas atrodas ēkas 2. stāvā.

Sīlukalna bibliotēku apmeklē viens kurlmēms apmeklētājs, kurš izmanto datoru un viņam interesē bibliotēkas piedāvātās datubāzes. Līdzīvi viņam nāk mamma, jo citādi saziņa būtu apgrūtināta.

Pakalpojumu “Lasītāju apkalpošana dzīvesvietā” **Aglonas** bibliotēka nodrošina 7 lasītājiem, **Aizkalnes** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Galēnu** bibliotēka – 7 lasītājiem, **Kastīres** bibliotēka – 6 lasītājiem, **Pelēču** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Riebiņu** bibliotēka – 14 lasītājiem, **Rožkalnu** bibliotēka – 2 lasītājam, **Rušonas** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Saunas** bibliotēka – 3 lasītājiem, **Silajāņu** bibliotēka – 1 lasītājam, **Sīlukalna** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Smelteru** bibliotēka – 3 lasītājiem, **Stabulnieku** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Upmalas** bibliotēka – 4 lasītājiem, **Vārkavas** bibliotēka – 2 lasītājiem. Lasītāji tiek apkalpoti pēc nepieciešamības, vidēji reizi mēnesī. Ir lietotāji, kuriem grāmatas tiek piegādātas ar uzticamu kaimiņu vai radu starpniecību.

Kastīres bibliotēka var apkalpot personas ar kustības traucējumiem, jo ir ierīkota ērta iebraukšana arī invalīdu ratiņos. Piemēram, bieži bibliotēkā viesojas klienti no aprūpes centra “Aglona”. Viņi vairākas reizes ir atbraukuši uz bibliotēkā rīkotajiem pasākumiem.

Riebiņu bibliotēkas lasītāji aktīvi izmanto bibliotēkā pieejamās, senioru biedrības dāvinātās brilles (lasītavā un pie grāmatu plauktiem).

5.7. PIELĀGOTĀS LITERATŪRAS PAKALPOJUMS REĢIONĀ

Noteiktu darbu izmantošana tādu personu vajadzībām, kuras ir neredzīgas vai ar citādām lasīšanas grūtībām pārskata periodā netika nedz pieprasīta, nedz atsevišķi iegādāta. Pielāgotās literatūras skaits PGB struktūrvienību krājumā aplūkojams 5.2. tabulā.

5.2. tabula “Pielāgotā literatūra PGB struktūrvienību krājumā”

	Grāmatu skaits	Atrašanās vieta
Grāmatas palielinātā drukā	1	Ārdavas, Silajāņu, Sīlukalna, Vanagu bibliotēkās
Grāmatas vieglajā valodā	3	Aglonas bibliotēkā
	2	Riebiņu bibliotēkā
	1	Rušonas bibliotēkā

Lieldrukā ir pieejama Māras Svīres 2016. gada grāmata “Ar vakardienas kabatā” un vieglajā valodā Čerstina Sunda grāmata “Rūdis” (2003. gada) un Žebera “Ejas un asakas” (2022. gada), “Stāsti vieglajā valodā” (2024. gada), Gunas Ciemeļas “Mana nauda” (2024. gada).

5.8. PAKALPOJUMI UN PASĀKUMI ATSEVIŠKĀM LASĪTĀJU MĒRĶGRUPĀM VAI INTEREŠU GRUPĀM

11. septembrī **Kastīres** bibliotēkā izskanēja Dzejas dienas (skat. 5.5.att.). Izskanēja ar skanīgajām Madaras Keivomeges dziesmām! Madara ir dziesmotāja, mūziķe un skaņu terapeite, kura savas līdzsirds dziļumiem jaudīgās tautu dziesmas izpildīja ar dažādiem instrumentiem, piemēram: dubultā indiāņu flauta, stabule, vargāns, kokle, šamaņu bungas un dažādi sitamie instrumenti. Viens mazais klausītājs, pēc pirmās dziesmas noklausīšanās, kādu brīdi sēdēja kā sastindzis un tad sekoja teikums: “Kāds skaistums, es tādu nekad neesmu dzirdējis!” Jā, bija skaisti, stipri un vareni. Dievīgi! Liels lepnums arī par talantīgajām, raksturā stiprajām un radošajām rušonietēm – Dzidru Stupāni un Ilonu Cveku, kuras lasīja savu dzeju.

5.5. att. “Dzejas dienas Kastīres bibliotēkā”

2024. gadā **Rožkalnu** bibliotēkai bija 75. dzimšanas diena. Svētku dienā katrs bibliotēkas apmeklētājs tika pie svētku kūkas gabaliņa un čaklākie lasītāji pie Pateicības raksta un nelielas dāvana.

Sīlukalna bibliotēkā 3. novembrī norisinājās ikgadējais nemateriālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas pasākums – psalmu dziedāšana, kurā dalībnieku vecums bija diapazonā no 39 līdz 87 gadiem.

Jūnijā **Pelēču** bibliotēkas facebook lapā notika foto konkurss “Mans krāšņākais vainadziņš”. Tajā gan vietējie iedzīvotāji, gan citi tika aicināti iesūtīt Līgo vainadziņu fotoattēlus, kurus pēc tam bibliotēkas lapā izlika skatītāju balsojumam (skat. 5.6.att.). Uzvarēja Ivandas Stolipinas darbs ar 57 balsīm.

5.6.att. "Pelēču bibliotēkas Līgo foto konkurss "Man krāšņākais vainadziņš"”

Rušonas bibliotēkas organizētajā "Pavasara stādu tirdziņš" bija iespēja dalīties ar savu dārza stāstu, kā arī tika dzirdēta lauku sētas "Sutiņi" īpašnieces Ilzes Apines pieredze par veiksmīgiem un auglīgiem dārza darbiem. Liederīgās satikšanās noslēgumā norisinājās pats stādu tirdziņš (skat. 5.7.att.).

5.7.att. "Pavasara stādu tirdziņš Rušonas bibliotēkā”

Rožkalnu bibliotēka sadarbībā ar Vārkavas un Upmalas bibliotēkām bērniem un jauniešiem septembrī Vārkavas TN notika Dzejas dienu pasākums "Dzeja dzīvo, dzied un dejo!" (skat. 5.8.att.). Rožkalnu bibliotēkas vadītāja sagatavoja afišu, ielūgumus, pateicības, noformēja pasākuma vietu un darbojās kā apskaņotāja un arī fotogrāfe. Pasākumā Dagnija Dudarjonoka lasīja savu dzeju no krājuma "Ups, kūki i mes". Džeina Gavare izdziedāja savu pasaku dzejā. Skolēniem bija sagatavoti ar dzejas tematiku saistīti uzdevumi.

5.8.att. “Dzejas dienas “Dzeja dzīvo, dzied un dejo!” Vārkavas TN”

Sīlukalna bibliotēkā pārskata periodā rīkotas tikšanās ar māksliniecēm (Gita Palma un Inga Skrūzmane – Mičule), kuras informēja par iespēju jebkurā vecumposmā atrast sev tīkamu hobiju. Pagasta svētku un netradicionālo sporta spēļu laikā Pēterdienā tika organizētas ģimeni iekļaujošas radošās darbnīcas, kur darboties varēja kā lieli, tā mazi.

Stabulnieku bibliotēkā Antona Skuteļa jaunāko dzeju krājumu un atmiņu tēlojumu grāmatu “Mans laiks – manas laika upes plūdums” “*atšķirt un pārlapot*” klātesošajiem palīdzēja grāmatas tapšanā iesaistītā seniore, ilggadēja Stabulnieku bibliotēkas lasītāja Natālija Balode. Viņai, kā jau kādreizējai pedagogei, saruna ar jauniešiem izvērtās tik saistoša, ka visi viņas stāstījumā klausījās kā apburti. Apmeklēt pasākumu, protams, varēja jebkurš interesents, taču goda vietā bija ciemiņi – Galēnu pamatskolas vecāko klašu jaunieši kopā ar skolotāju Ingu Elsti. Žēl, protams, ka pats autors ierasties nespēja, jo viņu piemeklēja nopietnas veselības problēmas. Šo pasākumu varēja nosaukt kā “*Divi vienā*”, jo tā kā tieši jauniešiem pietāv viss jaunais, pēc Antona Skuteļa jaunākā dzejas krājuma prezentācijas klātesošie varēja apgūt tādu maz iepazītu tehniku kā “*botāniskais bareljefs*” radošās uzņēmējas Skaidrītes Grigales vadībā (skat. 5.9.att.). Šī nodarbe tika izvēlēta, jo darba rezultāts ataino to jomu, kurā visu mūžu darbojies grāmatas autors A. Skutelis – medicīnas doktors un emeritēts profesors farmakoloģijā un homeopātijā.

5.9.att. “Antona Skuteļa grāmatas “Mans laiks – manas laika upes plūdums” prezentācijas pasākums Stabulnieku bibliotēkā”

Stabulnieku bibliotēkas lasītāji jau iepriekš, ieguvuši informāciju no afišas, bija vienojušies, kādas puķes gribētu iegūt savam dārzam maiņas ceļā. Šī stādu un sēklu apmaiņa bibliotēkas lapenē nu jau tiešām kļuvusi par tradīciju, tikai tā nu jau tiek papildināta ar slēpņošanu. Šajā reizē tā gan notika nedaudz citādi un nevis brīvā dabā, bet bibliotēkas telpās, jo bija paredzēta saistībā ar tuvojošos 4. maiju.

Upmalas bibliotēkā novembra pasākumā “Piemini Latviju”, kurš tika veidots Ziemeļvalstu literatūras ietvaros un ar patriotisku noskaņu, tika lasītas literāta Kārļa Skalbes “Mazās piezīmes”, kurā rakstnieks stāsta par Latvijas valsts veidošanas trauslumu ar aculiecinieka klātbūtnes dramatismu (skat. 5.10.att.).

5.10.att. “Piemini Latviju” Upmalas bibliotēkā”

Vanagu bibliotēkā norisinājās trešās Adventes svinības, kad svētku eglīte tika iedegta vokālā ansambļa “Dziedi līdzi” svētku dziesmu pavadībā. Dienas garumā bibliotēkā norisinājās novusa turnīrs, kur sacensību tiesnesis Elmārs Sparāns apkopoja rezultātus un uzvarētāji tika apbalvoti ar medaļām. Dienas noslēgumā tika atklāta vietējo rokdarbnieču izstāde, kad visi tika aicināti uz kopīgu cienāšanos un sirsnīgām sarunām (skat. 5.11.att.).

5.11.att. “Trešā Advente Vanagu bibliotēkā”

5.9. CIKLA “LATVIEŠU GRĀMATAI 500” NORISES

PGB struktūrvienības ar dažādām izstādēm un pasākumiem atzīmēja cikla “Latviešu grāmatai 500” 2024. gada tēmu “Bibliotēka un lasīšana”.

Aglonas bibliotēka piedalījās LNB projektā “Latviešu Grāmatai 500” un ieguva KM 150,00€ finansējumu lekcijas “Lasīšanas paradumi un to kultivēšana ģimenē (bērniem kopā ar vecākiem)” īstenošanai 22. augustā, ko vadīja profesore, Dr. philol. Sanita Martena. Plašāka informācija [9. nodaļā](#).

Aizkalnes bibliotēkā pārskata periodā tika piedāvāta grāmatu izstāde no Grocišku muižas arhīva, kura ļāva iepazīt senus 19. - 20.g.s. daiļliteratūras un zinātņu nozarēm veltītus iespaiddarbus vairākās valodās. Grāmatas ar lielu rūpību glabājuši senas poļu dzimtas mantinieki. Otrās izstādes eksponātus: 20.g.s. sākuma un vēlāka perioda Latvijā izdotas grāmatas izstādei laipni atvēlēja “Bitaiņu” māju saimnieki. Izstādē “Latvijas neatkarības simbolam – žurnālam “Atpūta” 100 gadi” varēja pāršķirstīt 1936. - 1939.g. žurnālu komplektus no bibliotēkas lasītājas Ineses Pabērzas privātas kolekcijas.

Pārskata periodā **Siļukalna** bibliotēkā tika īstenotas 2 izstādes par godu pirmajai Latviešu Grāmatai. Tās bija novadniece Latgales dzejnieces Genovefas Upenieces (*Dzierksteņas*) rakstīto vēstuļu (kuras esot tālumā dzejniece rakstīja uz dzimto ciemu) izstāde un veco pastkaršu un Ziemassvētku apsveikuma kartīšu izstāde ar lasītāju iesaisti.

Ārdavas bibliotēkā Bibliotēku nedēļas laikā norisinājās akcija “Veca, mīļa grāmatiņa” (skat. 5.12.att.) ar sirsnīgām sarunām par līdzi paņemto grāmatu (atmiņu stāsti par bērnību, skolas laiku un ne tikai skanēja bibliotēkā), atnestās grāmatiņas pēc pasākuma bija izvietotas izstādē.

5.12.att. ““Veca, mīļa grāmatiņa” Ārdavas bibliotēkā”

2024. gads bija arī Bronislavas Martuževas simtgades gads. Tā kā par Martuževas simtgades vadmotīvu bija izvēlēti viņas vārdi – “dižens mazums ved uz diženu lielumu”, tā darīja arī **Stabulnieku** bibliotēka, proti, aizsāka šo simtgades gadu jau 8. aprīlī ar dzejniecei veltītu izstādi un konkursu, un noslēdza ar rudens ekskursiju uz Martuževas dzejas klēti. Šī ekskursija uz Madonas novada Indrāniem bija gan visgaidītākais pasākums, gan arī dalībnieku skaita ziņā visapmeklētākais (26 dalībnieki). Bronislavas Dzejas klēts, dzejas stropi, slēptuve (veltījums dzejnieces pagrīdes gadiem un Nacionālās Pretošanās kustībai), tēlnieka Ģirta Burvja veidoti Rakstu akmeņi un Dzejas šķūnis, kā arī tikšanās ar dzejnieci audio un video ierakstos atstāja tiešām paliekošu iespaidu, kuru vēl vairāk paspilgtināja Bronislavas Martuževas fonda “Rakstītāja” vadītājas Annas Eglīenas sniegtais ieskats patriotiskās dzejnieces dzīvē un daiļradē. Viesošanās Dzejas klētī ļāva nonākt pie secinājuma: cik liels spēks ir rakstītam vārdam un latviski drukātai grāmatai (skat. 5.13.att.).

5.13.att. “Stabulnieku bibliotēkas izbraukuma pasākums”

Ar grāmatu izdošanu saistījās **Stabulnieku** bibliotēkas pasākums “Krāsainās krelles” sadarbībā ar vietējo sieviešu klubu “Es un mēs”. Jau gada sākumā notika kopējs pasākums, kurā tika nolemts uzsākt jauno gadu ar apņemšanos dzīvot krāsaini un piepildīti. Uz to visas klātesošās dāmas mudināja Evelīna Visocka, prezentējot savu jaunāko dzeju krājumu “Krāsainās krelles”. Pasākuma dalībnieces ne tikai iesaistījās viešas sagatavotajos radošajos uzdevumos, kopīgās deklamācijās un dziesmās, bet varēja tuvplānā aplūkot arī daudzās kreļļu virtenes no grāmatas autore “dārgumu lādītēm” (skat. 5.14.att.).

5.14.att. “Dzejas krājuma “Krāsainās krelles” prezentācija Stabulnieku bibliotēkā”

Upmalas bibliotēkā gada nogalē norisinājās literārs vakars Vārkavas muižas pilī “Vecmāmiņas Ziemassvētku pasakas” (skat. 5.15.att.). Pasākuma dalībnieki (Vārkavas pamatskolas skolēni) noskaidroja “Cik tad sena ir drukātā pasaka...”.

5.15.att. “Upmalas bibliotēkas organizētais literārais vakars”

5.10. UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS DARBS

2024. gadā datorpakalpojumus ir izmantojuši 19% no bibliotēku apmeklētājiem (630 lietotāji, 6 141 reizes) – viens datorlietotājs vidēji 9 reizes gadā. 2023. gadā 604 apmeklētāji datoru ir izmantojuši 5 465 reizes, 2022. gadā 610 datorlietotāji, 4 413 izmantošanas reizes.

Kopumā pārskata periodā PGB struktūrvienības sniedza 1 205 uzziņas. 2023. gadā tās bija 1 785 uzziņas un konsultācijas, 2022. gadā – 1 844 uzziņas un konsultācijas.

Bibliotēkās izvietota informācija par ES, tūrisma un pašvaldības informācija u.c. aktuāla informācija. Aglona ir populārs tūrisma galamērķis, tāpēc **Aglonas** bibliotēkā ir pieejama tūrisma informācija par apskates objektiem, naktsmītnēm. Bibliotēkā var saņemt informāciju arī par tūrisma iespējām novadā un Latvijā.

15. augustā – Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas svinību tiešraide (no Aglonas) **Galēnu** bibliotēkas datorā tika nodrošināta vienam bibliotēkas apmeklētājam, kuram mājās nav televizora un kurš nevarēja aizbraukt uz pasākumu klātienē.

Interesantākās **Galēnu** bibliotēkā sniegtās uzziņas: Galēnu skolas ielas apbūve, Ošupes lauksaimniecības stacija, vērmes, kaķu ausu kopšanas līdzekļi, Diēta Nr.7 (nieru slimībām). Pēc uzziņas pieprasījuma saņemšanas, lietotnē WhatsApp, klientam tika sūtītas fotogrāfijas un apraksti par *Vydsmuižas* tautastērpa sastāvdaļu izgatavošanu: sieviešu kreklu un kopku.

Neparastākās **Riebiņu** bibliotēkā sniegtās uzziņas: sniegta palīdzība fotogrāfiju pasūtīšanā Narvesen un galda karšu izgatavošanā.

Sīlukalna bibliotēkā tika saņemta ģeoloģijas asociācijas dzimtas pētnieces Alinas Khudas (Austrālija) elektroniska vēstule, par iespējamo uzvārdu sakritību, viņas pētāmās dzimtas pārstāvjiem, kuri ir dzimuši pagājušā gadsimta sākumā Preiļu apriņķī. Ģimene tika informēta telefoniski.

Uzziņu un konsultāciju sniegšanas darbs bibliotēkām reizēm var būt arī kā izaicinājums, jo, lai spētu nodrošināt kvalitatīvu uzziņu un konsultāciju izpildi, darbiniekam jāprot orientēties gandrīz visās nozarēs, pārzināt jaunākās tehnoloģijas un neapmulst dažādo jautājumu izzināšanā.

5.11. BIBLIOTĒKAS IZGLĪTOJOŠĀ DARBĪBA

Bibliotēkas konsultēja apmeklētājus e-pakalpojumu izmantošanā un popularizēja saziņu ar valsts un pašvaldību institūcijām elektroniskajā vidē. Bibliotēkā jebkura pasākuma, izstādes vai citas aktivitātes viens no mērķiem ir izglītošana. Bibliotēkās pieejams Preiļu novada pašvaldības informatīvais izdevums “Preiļu novada vēstis”, reģionālais laikraksts “Vietējā Latgales avīze” un informatīvais stands ar pašvaldības sagatavoto informāciju un bibliotēkas piedāvājumu, un informāciju par citām teritorijā esošajām iestādēm (nevalstiskajām biedrībām, izglītības iestādēm, pagasta pārvaldēm u.c.).

Aglonas bibliotēkā bija klausāmas 4 izglītojošas lekcijas pieaugušajiem un jauniešiem, ģimenēm ar bērniem:

- “Lasīšanas paradumi un to kultivēšana ģimenē” (lektore: profesore, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas pasniedzēja Sanita Martena). Lekciju apmeklēja ģimenes ar bērniem, skolotāji, individuāli interesenti;
- “Lekcija par medijpratību jauniešiem” Aglonas vidusskolas 9. klasei (lektors: LU pasniedzējs un žurnālists Raivis Vilūns);
- “Medijpratība un viltus ziņu atpazīšana” senioriem no Aglonas SAC “Aglona” un Krastiņu pansionāta iemītnieki, citiem interesentiem (lektore: Zemessardzes 35. kājinieku bataljona komunikācijas nodaļas speciāliste Ilze Kivleniece);
- Preiļu novada izglītības pārvaldes piedāvātā lekcija un meistarklase Intas Rečas vadībā “Veselības receptes – dabas spēks” individuāliem bibliotēkas apmeklētājiem (kopīgi gatavoti priežu skuju ziedi, saņemtas dažādas zāļu receptes, kuras tiek gatavotas no priežu, egļu, kadiķu skuļām, tika uzzināts par to pielietošanu).

Aizkalnes bibliotēkas telpās seniori varēja pieslēgties tiešsaistes lekcijai Zoom platformā “Senioru dzīve Rietumos un Austrumos – ko var aizgūt un mācīties”. Lekciju senioriem organizēja Līvānu biedrība “Baltā māja” projekta “Trešās paaudzes universitāšu tīkla izveide Latvijā” ietvaros, lai seniorus iepazīstinātu ar dzīvesveidu un pieredzi dažādās pasaules kultūrās.

Kastīres bibliotēkā norisinājās tikšanās reize ar štāba virsseržantu Artūru Pakeru “Vienkārši par svarīgo: KĀ RĪKOTIES KRĪZES GADĪJUMĀ?” (skat. 5.16.att.).

5.16.att. “Tikšanās ar virsseržantu Kastīres bibliotēkā”

Digitālās nedēļas ietvaros, sadarbībā ar Preiļu novada Izglītības pārvaldi, **Riebiņu** bibliotēkā tika organizētas apmācības senioriem “Kā ērti un noderīgi izmantot e-parakstu”.

Visiem, kas vēlējas iepazīties ar sejas pašmasāžas pamatiem un uzzināt, kādus sejas kopšanas līdzekļus lietot rudenī un ziemā, **Riebiņu** bibliotēkā tika piedāvāta meistarklase.

Saunas bibliotēkā 2 apmeklētāji uzsāka attālinātas mācības aprūpētāju kursus un mācību procesam sāka lietot bibliotēkas datorus. 2024. gadā ir apstiprināts projekts par Klientu apkalpošanas centra (KAC) izveidi **Saunas** bibliotēkā. Projektu uzsākt plānots līdz 2025. gada 1. oktobrim. Īstenojot šo projektu, ievērojami uzlabosies bibliotēkas IT iekārtas un to veiktspēja.

Lai vasarā un atvaļinājumu laikā dāmas neaizmirstu rūpēties par savu ārieni un arī bagātinātu iekšējo pasauli, lasot grāmatas, jūnija vidū viņas tika aicinātas uz “Skaistuma dienu” **Stabulnieku** bibliotēkā. Prasmīgu un zinošu speciālistu iedrošinātas, sievietes ļāvās gan kosmētisko produktu izmēģināšanai, gan sejas masāžai. Bibliotēkas piedāvātās grāmatas par skaistumkopšanu pārlapojot, dažāda labā apņēmās daudz vairāk laika pievērst savai ārienei. Protams, mājup ejot, līdzī tika ņemtas daiļliteratūras grāmatas, jo arī pati skaistumkopšanas meistare Rita Vēvere ir čakla bibliotēkas lasītāja.

2024. gadā ar jauniem izaicinājumiem saskārās arī piensaimniecību īpašnieki, kuri uzsāka datu ievadīšanu jaunajā piena pārraudzības sistēmā CILDA. Minētā vietne atrodama Lauksaimniecības datu centra mājaslapā. Daudziem, kas agrāk deva priekšroku fiziskajam darbam un dokumentu izdrukām, ir bijis jāpārkāpj savai nepatīkai un nedrošībai, lai apgūtu jaunas prasmes pie datora. Pavasara periodā virkne lauksaimnieku konsultējas saistībā ar platībmaksājumu pieteikumu un akcīzes degvielas pieteikumu iesniegšanu Lauku atbalsta dienesta sistēmā. Palīdzība galvenokārt nepieciešama gados vecākajiem LAD klientiem. Patīkami, ka dienesta speciālisti darbā ar klientiem operatīvi atbild uz telefona zvaniem.

Dažādu banku klientu pieredze ir bijusi pamācoša: klientu konsultantu striktās atbildes problēmu gadījumos pārsvarā ir pamatotas ar datu aizsardzības noteikumiem, kas klientam nozīmē braucienu uz tuvāko filiāli (Preiļu novada iedzīvotājiem tā ir Daugavpilī, Jēkabpilī vai Rēzeknē).

E-pakalpojumu lietotāji saskaras ar grūtībām, ka e-pakalpojums vairs nav pieejams ar internetbanku, bet nu jau ir nepieciešams ID kartes lasītājs vai instalēts e-paraksts (piemēram, tiesu administrācijas e-lietas), neparedzot citu alternatīvu dokumenta saņemšanas iespēju.

Iedzīvotājus bieži mulsina ierastā vizuālā dizaina nomaīņa vietnēs, pamatojot to ar funkcionalitātes uzlabojumiem. Lietotāji ir noraižējušies par iespējamām kļūmēm un zaudējumiem, kas varētu rasties neprasmīgas datu ievades rezultātā (piemēram, platībmaksājumu pieteikumi LAD, piena pārraudzības sistēma CILDA LDC u.c.).

Bibliotekāres secinājušas, ka personas pusmūžā, kuras nemāk apieties ar viedierīcēm, tomēr mēdz nonākt dzīves situācijās, kurās vajag apliecināt savu identitāti un saņemt e-pakalpojumu. Diemžēl šīs personas ir nostādītas nevienlīdzīgā situācijā, jo pakalpojumu sniedzēji no viņiem distancējušies un klātienē sasniedzami vien reģiona lielākajās pilsētās (Preiļu novadam tuvākās – Daugavpils, Jēkabpils, Rēzekne, Madona).

Pavasārī iedzīvotāji bibliotēkās rosīgi aizpilda gada ienākumu deklarācijas un pievieno attaisnotos izdevumu dokumentus.

5.12. MEDIJPRATĪBA

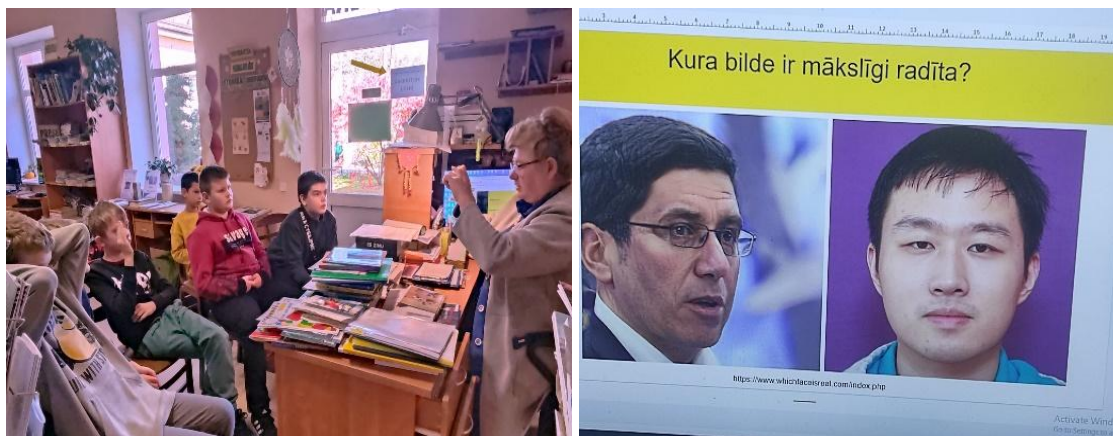
Attīstot medijpratību, tiek veicināti labvēlīgi apstākļi ne tikai intelektuālajai, bet arī radošajai attīstībai.

Aglonas bibliotēkā notika divas lekcijas veltītas medijpratības virzienam:

- Aglonas vidusskolas 9. klasei lekciju “Lekcija par medijpratību jauniešiem” vadīja lektors, LU pasniedzējs un žurnālists Raivis Vilūns. Lektors runāja par to, ka ne viss, kas internetā, ir patiesība, jāizmanto vairāki avoti, lai salīdzinātu un pārbaudītu informāciju, stāstīja skolēniem par to, kā atpazīt viltus ziņas, izmantojot faktu pārbaudes vietnes (piemēram, Snopes, Re:Baltica). Sociālo mediju algoritmi pielāgo saturu atbilstoši katra interesēm, radot t.s. "informācijas burbuli", tas var ierobežot dažādus viedokļus un radīt vienpusēju skatījumu uz pasauli, ir svarīgi apzināti meklēt dažādus viedokļus un izvērtēt informāciju no neatkarīgiem avotiem. Ir svarīgi apzināties, ka internets neko neaizmirst, jābūt atbildīgam mediju lietotājam.
- UNESCO Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļas ietvaros pieaugušo publikai tika organizēta lekcija “Medijpratība un viltus ziņu atpazīšana”, lektore: Zemessardzes 35. kājinieku bataljona komunikācijas nodaļas speciāliste Ilze Kivleniece. Mūsdienās informācijas plūsma ir milzīga, un ikviens var publicēt jebko, tāpēc ir būtiski attīstīt kritisko domāšanu un spēju atpazīt dezinformāciju. Lekcijā par medijpratību un viltus ziņu atpazīšanu tika uzsvērti vairāki svarīgi aspekti: kritiska domāšana ir galvenais ierocis, kā atpazīt viltus ziņas, sociālo mediju algoritmu ietekme, dezinformācijas veidi un mērķi, atbildīga informācijas lietošana un dalīšanās. Medijpratība nav tikai spēja lasīt ziņas – tā ir prasme domāt kritiski, analizēt informāciju un nepieļaut manipulāciju, tikai izglītots un informēts cilvēks var pasargāt sevi un citus no dezinformācijas ietekmes.

Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļas laikā **Aizkalnes** bibliotēka organizēja iedzīvotāju tikšanos ar “Vietējās Latgales Avīzes” redaktori Viktoriju Nečajevu un žurnālisti Egītu Terēzi Jonāni. Pasākuma laikā bija iespēja uzklaut viedokļus par reģionālā laikraksta lomu sabiedrības informēšanā un izglītošanā. Lauku ļaudis interesējās, kā atspēkot telefonkrāpniekus, ieteica vairot pozitīvas ziņas avīzes slejās, sveica žurnālistus laikraksta 25 gadu jubilejā.

Kastīres bibliotēka ar Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona skolēniem plašāk izrunājusi tēmu par mākslīgo intelektu. Skolēni aktīvi un ar interesi iesaistījās sarunā. Minēja piemērus - ar ko ir sastapušies interneta lapās. Aplūkojām dažas bildes, skolēniem ļoti patika atšifrēt kura bilde MI radīta un kura nav. Skolēni tā aizrāvās ar diskusiju, ka kaut kā nejauši vai jauši apsēdās ļoti tuvu bibliotēkāres darba galdam un saruna izvērtās bezmaz vai ģimeniski silta un aizrautīga (skat. 5.17.att.).

5.17.att. "Medijpratība skolēniem Kasfīres bibliotēkā"

Riebiņu bibliotēkā pārskata periodā notika divi medijpratības pasākumi pieaugušajiem bibliotēkas lietotājiem:

- Atzīmējot Vispasaules drošāka interneta dienu, notika pasākums "Interneta drošības aktualitātes", kuru vadīja IT speciālists Jānis Čižiks. Dalībnieki tika iepazīstināti ar dažādiem krāpniecības veidiem, kā nekļūt par krāpnieku upuriem. Tika sniegts ieskats par mākslīgā intelekta iespējām;
- Pasauls medijpratības un informācijpratības nedēļas laikā notika informatīvs pasākums senioriem "Medijpratība mūsdienu pasaulē: kā saprast un analizēt informāciju", kuru vadīja Preiļu novada pašvaldības Informāciju tehnoloģiju daļas vadītāja vietnieks Ivars Pakers.

Savukārt, bērnu un jauniešu mērķauditorijai **Riebiņu** bibliotēka organizēja:

- Atzīmējot Vispasaules Drošāka interneta dienu, februārī Riebiņu vidusskolā norisinājās tematisks pasākums 6. klases skolēniem "Draugos ar internetu". Skolēni skatījās video sērijas "Tu esi tas, ko tu dari! Arī internetā!", pārrunāja dzirdēto, spēlēja "Labā un sliktā ziņa" un "Mēmais šovs". Pasākuma laikā tika izmantoti materiāli no drossinternets.lv;
- Pasauls medijpratības nedēļas ietvaros, Riebiņu vidusskolas 8. klase piedalījās izglītojošajā nodarbībā "Mediju labirints. Kā orientēties informācijas džungļos?" Skolēni iemācījās atpazīt viltus ziņas, uzzināja vairāk par krāpniecību internetā, maldināšanas iespējām sociālajos tīklos un dezinformāciju ar MI. Praktiskajā daļā skolēni analizēja krāpnieciskās vēstules un sniedza savus komentārus par to saturu. Noslēgumā kopā mēģinājām atšķirt reālo cilvēku sejas no MI veidotām. Rezultātā jaunieši uzlaboja savas medijprasmes un atzina, ka turpmāk izvērtēs internetā redzētā un saņemtā saturu.

Rožkalnu bibliotēkā Medijpratības nedēļas laikā notika individuālas konsultācijas "Kā paaugstināt savas medijpratības prasmes" un apmeklētājiem tika izsniegti izdales materiāli (skat. 5.18.att.).

Kā paugstināt savas medijpratības prasmes:

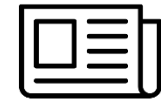
- Parīvēties, kāds ir ziņas avotam? Pārbaudīt avota uzticamību, vai ziņa nav īpaši emocionāla, pārspūlota, sensacionāla.
- Parīvēties par ziņas avotu! Nekādā, kas šo ziņu ir publicējusi – par jomu atbildīgā iestādi, uzturēt mediju vai arī ziņa tiek nodota kā būtama.
- Iepazīties ar ziņas saturu! Aplūko, vai ziņas satur saturu, kas ir ziņas uzturētājam patīkami un vai ziņas satur, ko tu, kā lietotājs, uzskatīsi par ticamu, pārbaudītu ziņu vai video saturu šķūnā!
- Veido savu uzticamo avotu sarakstu! Par uzticamiem avotiem var uzskatīt atbildīgas valsts iestādes un medijus, kas sevi pierādījis kā objektīvu informācijas līdzekli.
- Nekas, ja atpazīsti dezinformāciju! Uzraugi savus tuviniekus – draugus, ģimeni, paziņas un līdzvērtīkus, ja viņi dalās ar nepatiesu informāciju. Par dezinformāciju, kas var kaitēt sabiedrībai, jāziņo Valsts policijai.

Informāciju par medijpratību var meklēt:

<https://dossimneta.lv/info/medijpratiba>

<https://www.youtube.com/watch?v=8jgqz9v8T8c>

MEDIJPRATĪBA

Starptautiskā medijpratības un informācijas nedēļa 2024
21.10.-31.10

KAS IR MEDIJPRATĪBA?

MEDIJPRATĪBA ir cilvēku prasmes un zināšanas lietot medijus, meklēt un analizēt informāciju, kritiski izvērtēt mediju saturu, un piedalīties saturu veidošanā efektīvi un droši veidā un pieņemt pamatotas lēmumus, lai veicinātu dzīves kvalitāti.

(Izmēģināta no Latvijas mediju padomes pamatnostādņu 2024.–2027. gadam).

Drošāku mediju vidi veido medijpratīga sabiedrība, kurā:

- Izprot informācijas sūtītāju funkcijas, mediju un žurnālistu darbu;
- Spēj atšķirt medijus, kas veido kvalitatīvu un profesionālu žurnālistiku;
- Spēj atpazīt, kā informācija ir veidota, identificēt tās vērtības un uzskatus, tādējādi izprotot politiskos, sociālos, ekonomiskos un kultūras notikumus.

Vienmēr jāpatur prātā, ka nepatiesa informācija tieši tas pievilcības (skaidri, virsraksti, dramatiski notikumi, utt.) dēļ, izplatās daudz ātrāk nekā patiesa. Kultūras ministrijas ziņo, gada pētījums liecina, ka:

- cilvēkiem arvien vairāk pietrūkst zināšanu atpazīt viltus informāciju;
- cilvēki arvien biežāk notic viltus informācijai, to saprotot tikai vēlāk;
- palielinās cilvēku skaits, kuri spēj atpazīt viltus informāciju no patiesas. (Kultūras ministrija, Latvijas iedzīvotāju medijpratība)

Tā arī ir tik populārā medijpratība – prast atšķirt viltus informāciju no patiesas.

Mediji

- Viena veida masu komunikācija: radiošie mediji – radio un TV, rakstotie mediji – žurnāli un avīzes, interneta mediji – ziņu portāli, blogi, sociālo mediju konti utt., arī kino un grāmatas piekampa masu komunikācijai, tāpat medijiem.

Nepatiesas ziņas

- Nepareiza vai maldinoša informācija.

Medijpratība

- Prasņu kopums, kas palīdz kritiski izvērtēt mediju ziņojumus, kā arī izveidot pakam savos mediju vērtējumus.

Dezinformācija

- Informācija, kas ir nepatiesa un ir izveidota ar mērķi kaitēt kādam cilvēkam, organizācijai, sabiedrības grupai vai pat veselībai valstij.

Kaitnieciska informācija

- Patiesa informācija, kas tiek izplatīta, lai nodarītu kaitējumu. Šājos gadījumos informācija bieži vien ir privāta.

5.18.att. “Rožkalnu bibliotēkas Medijpratības izdales materiāli”

5.13. ELEKTRONISKAIS KATALOGS KĀ PAKALPOJUMS

Preiļu reģiona bibliotēku elektroniskais kopkatalogs ietver informāciju par PGB, 17 tās struktūrvienību un astoņu izglītības iestāžu bibliotēku (no desmit) krājumos esošajiem informācijas resursiem, par to atrašanās vietu un pieejamību (skatīt 5.3.tabulu).

5.3. tabula “BIS ALISE izmantošana”

Iestāde	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Pasūtīts (Web) eksemplāru (2024)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana	
PGB	1	1	1	1	1	758
Preiļu novada publiskās bibliotēkas	17	17	17	17	17	
Preiļu novada izglītības iestāžu bibliotēkas	10	8	5	2	6	

2024. gada 1. jūlijā Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) datu centrā tika konstatēti darbības traucējumi, kas ietekmēja BIS ALISE kopkatalogu darbību. Informācijas sistēmu pakāpeniska atjaunošana un problēmu novēršana Preiļu reģiona publiskajās un izglītības iestāžu bibliotēkās norisinājās līdz 10. jūlijam. BIS ALISE nepieejamības laikā reģiona bibliotēkās nebija iespējams

pilnvērtīgi veikt ikdienas darbu un pilnā apjomā nodrošināt bibliotēkās pakalpojumus – automatizēti veikt grāmatu un citu dokumentu izsniegšanu/saņemšanu, katalogizēšanu, komplektēšanu, meklēšanu, veikt izdevumu pasūtīšanu, izmantojot starpbibliotēku abonementu, atzīmēt bibliotēkas apmeklējumu. Lietotājiem nebija pieejams elektroniskais kokatalogs, attālinātā grāmatu rezervēšana un lietošanas termiņa pagarināšana. Nebija pieejama 3td e-grāmatu bibliotēka. Dati par laika posmā no 1. līdz 10. jūlijam saņemtajām un izsniegtajām grāmatām un citiem izdevumiem tika fiksēti manuāli uz papīra, Word vai Excel dokumentā, un pēc sistēmas darbības atjaunošanas veikta uzkrāto datu pārnese uz BIS ALISE. Veicot uzkrāto datu pārnesi, tika konstatēts, ka sistēmā nebija saglabājušies dati par 1. jūlijā lasītājiem izsniegtajiem/saņemtajiem izdevumiem, izsniegumu lasītavā, par ierīču izmantošanu, bibliotēku apmeklējumu. Pateicoties tam, ka 1. jūlijs iekrita pirmdienā, kad sešās struktūrvienību bibliotēkās bija brīvdiena un skolu un vairāku publisko bibliotēku bibliotekāri bija devušies atvaļinājumā, Komplektēšana pievienoto un norakstīto eksemplāru skaits bija neliels. Eksemplāri tika atrasti un sistēmā pierēģistrēti ar jau izmantotajiem svītrkodiem. Informācija par to, ka vēlreiz aktā jāliek norakstīti eksemplāri, saņemta no vienas kopkataloga dalīb bibliotēkas.

Ņemot vērā, ka sistēmas darbības pārtraukumā laikā nebija iespējams veikt automatizētu lietotāju apkalpošanu u.c. darbības, par šo periodu BIS ALISE uzskaitītie dati ir nepilnīgi. Datu neprecizitāte var ietekmēt bibliotēku darba pārskatu rezultātos rādītājus.

Septembrī PGB sistēmbibliotēkare veica struktūrvienību bibliotekāru aptauju, kuras mērķis bija noskaidrot, ar kādām neērtībām un problēmām bibliotekāriem nācās saskarties BIS ALISE nepieejamības laikā un pēc BIS ALISE darbības atjaunošanas, kas būtu jāņem vērā, ja šāda situācija atkārtotos. Apkopojot aptaujas rezultātus, tika konstatēts, ka mazākās bibliotēkās klientu apkalpošana grūtības nesagādāja. Lielākās bibliotēkās, kur apmeklētāju vairāk, bija liels manuāli fiksēto datu apjoms, kas pēc tam bija jāievada sistēmā. Tas aizņēma daudz laika. Bibliotekāri atzīmēja, ka neērtības sagādāja tas, ka nebija pieejams kopkatalogs, nevarēja paskatīties vai grāmata atrodas plauktā vai izsniegta, nebija iespējams reģistrēt jaunus žurnālus. Lai sniegtu uzziņas par dokumentu esamību, neesamību un atrašanās vietu bibliotēkas krājumā, bibliotekāriem nācās paļauties uz pieredzi un zināšanām, loģisko domāšanu, izmantot Google meklētāju. Daži citāti no bibliotekāru paustā aptaujā:

- “Labi, ka tas bija vasaras laiks, kad apmeklētāju nav tik daudz kā citos gadalaikos, tāpēc bija vieglāk pārvaldīt situāciju”, “Bibliotēkas spēj strādāt arī ekstremālās situācijās. Nav pirmā reize, kad piedzīvojam neikdienišķus notikumus (kovida laiks)”, “Cik apšaubāmi droša ir digitālā vide!”, “Vienmēr cenšamies apmierināt bibliotēkas lietotāju vajadzības. Apmeklētāji bija saprotoši, kaut arī grāmatu izsniegšanas process, pierakstot svītrkodus, notika ilgāk, bet problēmas neradās.”;
- Ja situācija atkārtotos, bibliotekāri vēlētos saņemt vairāk informācijas, noteiktus un skaidrus rīkojumus.

Uzmanība tika pievērsta arī lasītāju datubāzei – regulāri veikti Lasītāju saraksta integritātes un Izsniegumu integritātes testi. Pārskata gadā redīgēti 7 371 lietotāja dati (no tiem 3 807 PGB). No BIS ALISE lasītāju reģistra dzēsti 548 lasītāju dati (no tiem 513 PGB lietotāji). No lasītāju reģistra dzēstie lasītāji Preiļu reģiona bibliotēkas nebija apmeklējuši kopš 2018. gada.

5.4. tabula “PGB struktūrvienību autorizētie lietotāji”

	2022	2023	2024	+/- salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	3 132	3 006	3 084	-4%; +3%
Aktīvie autorizētie lietotāji	262	305	420	+15%; +32%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	70	99	143	+34%; +36%

5.14. IEKŠZEMES UN STARPTAUTISKAIS SBA

Lai apmierinātu lietotāju pieprasījumus, PGB un PGB struktūrvienības savā starpā aktīvi izmanto starpbibliotēku abonementa (SBA) iespējas. SBA statistika vērojama 5.5. tabulā.

5.5. tabula “PGB struktūrvienību SBA rādītāji”

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	663	528	678
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	372	232	301
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	0	0	0

SBA pārsvarā tika izmantots, lai piedāvātu literatūru krievu valodā lasošajiem apmeklētājiem, nepieciešamo nozaru literatūru, daiļliteratūru latviešu valodā. Struktūrvienības izpalīdz gan viena otrai, gan PGB ar obligātās literatūras nodrošināšanu skolēniem vasaras brīv laikā. 2024. gadā aktīvākās SBA izmantotājas bija **Galēnu** bibliotēka (66 sūtījumi), **Pelēču** bibliotēka (119 sūtījumi), **Rožkalnu** bibliotēka (88 sūtījumi), **Stabulnieku** bibliotēka (110 sūtījumi), **Vārkavas** bibliotēka (91 sūtījums). Pieprasījumi pēc pielāgotās lieteratūras netika saņemti. Starptautiskais SBA netika īstenots.

5.15. PROBLĒMAS UN RISINĀJUMI BIBLIOTĒKAS PAKALPOJUMU UN PIEEJAMĪBAS JOMĀ

Bibliotēkas pasākumu organizēšanai un bibliotēku attīstībai vēlētos lielāku budžetu. Piemēram, **Ārdavas** bibliotēka secinājusi, ka nelielais finansējums liek ierobežot pasākumu daudzumu, tāpēc ir atrastas jaunas alternatīvas – pasākumi projektu ietvaros un sadarbojoties ar citām Preiļu novada iestādēm.

6. KRĀJUMS

Bibliotēku krājums nodrošina ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu nr. 4. “Kvalitatīva izglītība” un nr. 11. “Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas” sasniegšanu, jo tiek nodrošināta pieeja dažādiem materiāliem (grāmatas, e-resursi, audiovizuālie materiāli u.c.), t.sk. nodrošinot kultūras mantojuma saglabāšanu un pieejamību, piemēram, vēsturiskas kolekcijas, vietējo kopienu stāsti.

6.1. KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS POLITIKA UN ORGANIZĀCIJA

Krājuma komplektēšanas politikas dokuments aplūkojams 1. pielikumā.

6.2. KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

6.1. tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums EUR”

	2022	2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	36 923	38 889	40 556
<i>t. sk. grāmatām</i>	25 520	27 525	28 808
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	10 912	11 202	11 748
Finansējums krājumam uz 1 iedz. reģionā	3,6	4,1	4,3
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	36 923	38 889	40 556

Ņemot vērā preču cenu sadārdzinājumu valstī, arī finansējums krājuma komplektēšanai ir augošs, bet par līdzvērtīgu summu nu ir iespējams iegādāties mazāku skaitu izdevumu, nekā tas bija agrāk (skatīt [6.4. nodaļas](#) 6.2. tabulu).

LNB Bibliotēku attīstības centrs Preiļu novada bibliotēkām dāvināja 9 eksemplārus spēlei “Digitālie prātnieki”.

Laikraksti un žurnāli abonēti “Latvijas Pasts”, izmantojot atlaižu piedāvājumu “Laimīgajā nedēļā”, tādējādi pasūtot žurnālus un laikrakstus izdevīgāk.

6.3. KRĀJUMA PĀRBAUDE (INVENTARIZĀCIJA)

2024. gadā krājuma kārtējā inventarizācija tika veikta divās struktūrvienību bibliotēkās – **Aglonas** un **Galēnu** bibliotēkā. Iepriekš neplānota krājuma elektroniskā inventarizācija, sakarā ar bibliotēkas vadītājas maiņu, tika veikta **Riebiņu** bibliotēkā.

Galēnu bibliotēkas krājuma inventarizācijā konstatēts minimāls iztrūkums – 10 eksemplāri, par summu 10,33 EUR vērtībā. **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkā konstatēts iztrūkums pieļaujamo normu

robežās. Veicot inventarizāciju **Aglonas** bibliotēkā, tika konstatēts, ka no krājuma pazuduši, galvenokārt, praktiska rakstura izdevumi un bērnu grāmatas.

Inventarizāciju laikā konstatētie iztrūkstošie eksemplāri norakstīti. Inventarizācijas veica PGB speciālistes sadarbībā ar struktūrvienību bibliotēku darbiniekiem.

6.4. KRĀJUMA RĀDĪTĀJI

6.2. tabula "PGB struktūrvienību krājuma rādītāji"

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Jaunieguvumi kopā	10 681	9 619	8 599	-10,5%; -11,2%
<i>t. sk. grāmatas</i>	5 191	4 001	3 174	-25,9%; -23%
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1 978	1 486	1 208	-28,4%; -20,6%
<i>t. sk. bērniem</i>	1 513	1 251	1 110	-19%; -12%
Izslēgtie dokumenti	11 061	10 484	13 332	-5,4%; +24%
Krājuma kopskaits	116 600	115 685	111 257	-0,8%; -4%
Grāmatu krājuma apgrozība	0,59	0,58	0,59	-1,7%; +1,7%
Periodisko izdevumu apgrozība	1,8	2,1	2,3	+15%; +9%

Lai gan, kā redzams 6.1. tabulā (6.2. nodaļā), finansējums ar katru gadu ir audzis, bet jaunieguvumu ir kļuvis mazāk, jo izdevumi ir kļuvuši dārgāki.

6.5. BIBLIOTĒKU KRĀJUMA VEIDOŠANA UN PAPILDINĀŠANA BĒRNU UN JAUNIEŠU LITERATŪRĀ

Jaunieguvumu proporcionālitate, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu, alternatīvo lietu komplektēšana (spēles, puzzles, diski u. c.).

6.3. tabula "PGB struktūrvienību Jaunieguvumi bērniem un jauniešiem"

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Jaunieguvumi krājumam (eksemplāri)	1 513	1 251	1 110	-19%; -12%
<i>t.sk. spēles (eksemplāri)</i>	29	57	92	+65%; +47%
Pašvaldības finansējums (EUR)	6 185	7 059	5 572	+13%; -23%

6.6. DATUBĀZES

Bibliotēku lietotājiem pieejama Letonika, Lursoft laikrakstu bibliotēka News (skatīt 6.4. tabulu) un 3td e-grāmatu bibliotēka, kur statistika pieejama tikai par visu Preiļu novadu kopumā un dati vērojami Preiļu Galvenās bibliotēkas 2024. gada darba pārskatā.

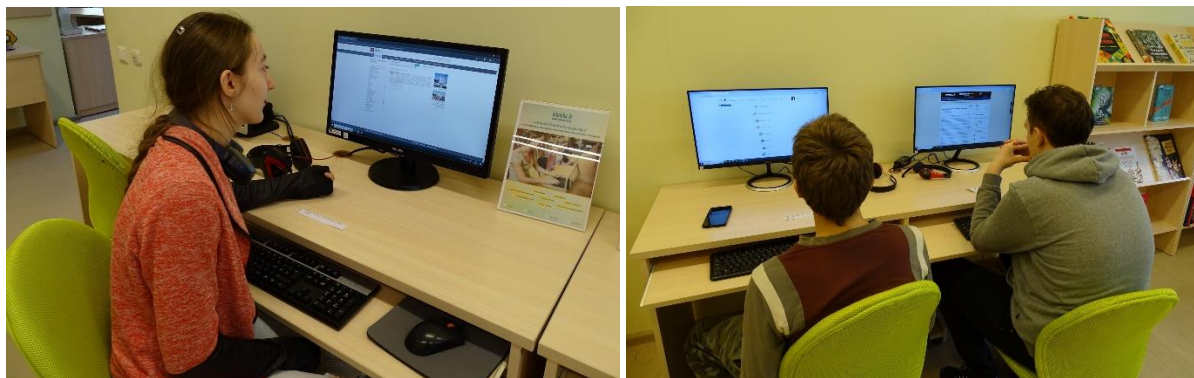
6.4. tabula “PGB struktūrvienībās pieejamo datubāzu izmantojums”

Dabubāze	2022	2023	2024
Letonika	5 221	4 902	5 775
<i>skatījumi</i>	3 292	3 575	3 681
<i>piekļuves sesiju skaits</i>	1 929	1 327	2 094
News	2 070	2 283	2 277

Aktīvākie Letonikas datubāzes izmantotāji: **Aizkalnes** bibliotēka – 1 320 (t.sk. 851 skatījumi un 469 sesijas), **Aglonas** bibliotēka – 801, **Riebiņu** bibliotēka – 649, **Smelteru** bibliotēka – 425, **Saunas** bibliotēka – 406, **Upmalas** bibliotēka – 389, **Rožkalnu** bibliotēka – 334.

Aktīvākiem Lursoft laikrakstu datubāzes “News” izmantotāji: **Sīlukalna** bibliotēka – 1310, **Galēnu** bibliotēka – 183, **Aizkalnes** bibliotēka – 124 ierakstu skatījumi.

Lai popularizētu datubāzi Letonika skolēnu vidū, **Riebiņu** bibliotēkā notika individuālas apmācības par tās saturu un izmantošanas iespējām, bet orientēšanās spēlē “Liiedienu olu medības” vajadzēja meklēt atbildes uz sagatavotajiem jautājumiem gan Letonikā, gan Lursoft laikrakstu bibliotēkā (skat. 6.1.att.).

6.1. att. “Orientēšanās spēles “Liiedienu olu medības” dalībnieki darbojas ar datubāzēm”

6.7. KRĀJUMA UN DATUBĀZU POPULARIZĒŠANA

Informācija par bibliotēku abonētajām datu bāzēm (Letonika un Lursoft laikrakstu bibliotēka News) pieejama uz bibliotēku informatīvajiem stendiem. Saņemot kādas aktualitātes, informācija tiek ievietota arī bibliotēku sociālajos tīklos, tiek izmantota tematiskos pasākumos.

Krājuma popularizēšanai katru mēnesi tiek sagatavotas dažādas literārās izstādes. Bibliotēkās ir ierīkots atsevišķs plaukts jaunumiem vai arī jaunākās iegādātās grāmatas tiek izvietotas lietotājiem ērti

apskatāmā vietā uz galda. Visi jaunieguvumi tiek reklamēti sociālajos tīklos. Seriālizdevumu popularizēšanai sociālajos tīklos tika publicēts abonētās preses saraksts, kā arī iepriekšējā gadā lasītākie žurnāli. Bērnu literatūra tiek popularizēta tematiskajās un literārajās izstādēs, bibliotēkārājās stundās.

Stabulnieku bibliotēkā arī 2024. gadā uzmanības piesaistīšanai grāmatas no krājuma tika mēģināts pasniegt neparasti, piemēram, kopā ar lasītājas Ārijas Bečas izaudzētajiem dekoratīvajiem ķirbīšiem, vai arī ar lasītāju Silvijas Stikānes un Valentīnas Mičules dārza lepnumu – visu krāsu, veidu un šķirņu ēdamajiem ķirbjiem. “*Ēdienkartē*” tonedēļ tika pasniegts viss – no dzejas līdz pat kulinārijas receptēm žurnālos (skat. 6.2.att.).

6.2. att. “Izstāde Stabulnieku bibliotēkā”

Vārkavas bibliotēka līdz septembrim divas reizes mēnesī bērniem organizēja skaļās lasīšanas stundas – lasot gan jaunākās grāmatas, gan apgūstamajam tematam pirmsskolā atbilstošās grāmatas.

6.8. PROGRAMMA “GRĀMATU IEPIRKUMS PUBLISKAJĀM BIBLIOTĒKĀM”

Lai veicinātu vietējo kopienu lasīšanas paradumus un nodrošinātu latviešu valodas ilgtspēju, tās pilnvērtīgu lietojumu visās sabiedrības darbības jomās, LNB ar Latvijas Republikas Kultūras Ministrijas atbalstu īsteno programmu “Latviešu valodas stiprināšana caur lasītprasmi”. Viena no programmas daļām ir “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”, kuras ietvaros PGB struktūrvienības saņēmušas 246 eksemplārus par summu 2 851,60 EUR (2023. gadā 260 eksemplārus par summu 2 894,75 EUR, 2022. gadā 453 eksemplārus par summu 4 737,49 EUR).

Riebiņu bibliotēka iepirkumu saņēma novembrī, un pieprasītākā grāmata bija Ēlīnas Kullhēdas romāns “Eiforija” (arī tika izvēlēta pēc lasītāju pieprasījuma). Populārākā grāmata bērnu un jauniešu vidū bija S. Kekeleinas “Pēnelopes zobu tracis”.

Rožkalnu bibliotēkas lasītāju iemīļotākā grāmata bija T. Žagares - Vītiņas grāmata “Brāļi Žagari” un F. Makfadenas “Mājkalpotāja”, savukārt no bērnu grāmatām Rasas Dmuhovskienes 5. grāmata par Skudriņu Kāpēcīti.

Bibliotēkas šos programmas jaunieguvumus reklamējušas savās facebook lapās (skat. 6.3.att.). Programma ļāva apmierināt lietotāju vajadzības pēc kvalitatīvas literatūras.

6.3. att. "Pelēču bibliotēkas facebook lapas - jauniegūto programmas "Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām" grāmatu popularizēšana"

6.9. DARBS AR PARĀDNIEKIEM

Pēc lietotāju lūguma tiek pagarināts izsniegto grāmatu termiņš (bieži vien telefoniski). Lietotājiem, kuri ilgstoši kavē izdevumu atdošanas termiņu, tiek atgādināts telefoniski vai tiekoties klātienē. Lasītājiem, kuri izmanto vairākas bibliotēkas, bibliotekāres pievērš uzmanību vai parādnieka saistības nokārtotas arī citās bibliotēkās.

Darbs ar parādniekiem tiek veikts regulāri: atgādinājumi tiek izsūtīti no BIS ALISE uz lietotāju e-pastiem, saziņa notiek arī sociālajos tīklos un telefoniski. Tādu lietotāju, kuri ilgstoši kavē nodošanas termiņu, nav daudz (lielākoties tie ir bērni un jaunieši vai tie lietotāji, kuri mainījuši dzīvesvietu, izbraukuši uz ārzemēm u.tml.). Lietotāji, kuri kavē neilgu laiku, protams, ir vairāk, bet vairākkārtēju brīdinājumu rezultātā lielākā daļa tomēr atgriež bibliotēkā izņemtus materiālus.

6.10. AR BIBLIOTĒKAS KRĀJUMU SAISTĪTĀS PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI, VAJADZĪBAS, GALVENIE SECINĀJUMI PĀRSKATA PERIODĀ

Bibliotēkās gadās sastapties ar lasītāju neakurātu attieksmi pret iespieddarbiem.

Krājuma papildināšanai bibliotēkas izmanto ne tikai pašvaldības piešķirto finansējumu, bet arī biedrību un lietotāju dāvinājumus.

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Bibliotēkas darbs ar bērniem un jauniešiem atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības 4. mērķim “Kvalitatīva izglītība”, jo pasākumi un citas bibliotēkas aktivitātes ļauj bērniem un jauniešiem iemācīties kvalitatīvāk un interesantāk pavadīt laiku, attīstīt domāšanu, paplašināt redzesloku. Ienākot jaunajām informācijas tehnoloģijām bibliotēkā un sadzīvē kopumā, samazinās bērnu interese par lasīšanu, tāpēc jo vērtīgāka ir piedalīšanās lasīšanas veicināšanas programmās. Sadarbība ar skolām, kopīgi pasākumi, pretimnākoša un labvēlīga gaisotne bibliotēkā rada pastāvīgo apmeklētāju un draugu loku, bērns jūtas vajadzīgs, piederīgs.

7.1. DARBA AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM RAKSTUROJUMS UN VISPĀRĪGIE RĀDĪTĀJI

Darba ar bērniem un jauniešiem pamatrādītāji skatāmi [5.1. nodaļā](#), bet sīkāks analizējums 7.1.tabulā.

7.1. tabula “Darba ar bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem pamatrādītāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits līdz 18 gadiem	884	849	856	-4%; +0,8%
Apmeklējums	13 896	15 028	13 527	+7,8%; -10,5%
Izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18	15 972	11 792	13 102	-30%; +10%
Izsniegums bērnu un jauniešu grāmatām	18 424	20 002	21 325	+8,2%; +6,4%

Salīdzinājumā ar 2023. gadu Izsnieguma rādītāji bērnu un jauniešu grāmatām ir palielinājušies. Lasītāju bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem skaits 2024. gadā ir audzis. Ievērojama izsnieguma pieaugums bērnu un jauniešu grāmatām ir: **Aglonas** bibliotēkā +547, **Galēnu** bibliotēkā +260, **Riebiņu** bibliotēkā +1212, **Sīlukalna** bibliotēkā +225.

7.2. UZZIŅU DARBS, PAKALPOJUMI, PRASMJU UN IEMAŅU ATTĪSTĪŠANA, PASĀKUMI DAŽĀDĀM VECUMA GRUPĀM

Skolēni labprāt izmanto bibliotēkas pakalpojumus, rakstot mācību projektus, referātus. Skolēniem nepieciešamības gadījumos tiek sniegta palīdzība atrast informāciju internetā, enciklopēdijās, datu bāzēs. Bērni un jaunieši bibliotēkā iegūst informācijas meklēšanas zināšanas un prasmes.

Skolēnu vasaras nodarbinātības programmas laikā **Rožkalnu** bibliotēkas vadītājas uzraudzībā vienu mēnesi strādāja 2 jaunieši, kuri gatavoja dekorācijas pašvaldības apkārtnes noformēšanai.

Foto orientēšanās “Uzmanību! Es fotografēju!” **Riebiņu** bibliotēkā. Dalībniekiem tika izsniegta darba lapa ar fotogrāfijām, kas uzņemtas Riebiņu centrā. Uzdevums: sameklēt un nofotografēt darba lapā redzamās vietas, noslēgumā rezultātu parādīt bibliotekārei (skat. 7.1.att.).

7.1. att. "Foto orientēšanās "Uzmanību! Es fotografēju!" dalībnieki"

Riebiņu bibliotēkai Ziemassvētku gaidīšanas laikā sadarbībā ar Riebiņu MJIC "Pakāpieni" norisinājās pasākums "Ziema. Egle. Piparkūkas.". Riebiņu vidusskolas 7. un 8. klases skolēni labāk iepazīna viens otru caur "ledus laušanas" metodes aktivitāti, kā arī trenēja savu rakstītprasmi un fantāziju, rakstot M. Heiga grāmatas "Ziemassvētku zēns" izlasīto fragmentu turpinājumus. Noslēgumā jaunieši veidoja Ziemassvētku dekorus, kā arī paši cepa un dekorēja piparkūkas (skat. 7.2.att.).

7.2. att. "Pasākums "Ziema. Egle. Piparkūkas""

- **Pasākumi pirmskolai**

Septembrī Galēnu PII grupiņas audzēkņi devās uz **Sīlukalna** bibliotēku, lai kopīgi pētītu Sīlukalna ciema vēsturi, radoši darbotos bibliotēkā, spēlētu galda spēles, apmeklētu Sīlukalna ražotnes, mājražotājas Martas Vutnānes "*Berry Fairies*" uzņēmums un AGS dolomīta izstrādes karjeras.

Populārākais pasākums **Vārkavas** bibliotēkā: e-prasmju nedēļas ietvaros bērni apgūst digitālās prasmes – programmēšanu. Pasākuma tēma "Kā Mājas pele pie Lauku peles ciemos gāja". Par pamatu e-prasmju apguvei tika izmantota latviešu tautas pasaka "Mājas pele un lauku pele". Pēc grāmatas izlasīšanas bērni, izmantojot divus digitālo ierīču (digitālo peļu) komplektus, apgūst programmēšanas pamatus (skat. 7.3.att.). Bērniem jāsatgavo laukums, jāizvēlas vieta, kur atradīsies Pele un Siers, jāskaita, cik soļu līdz sieram un kādi virzieni. Peļte jāieprogrammē tā, lai tā nokļūtu līdz sieram, kas ir aizraujošs un domāšanu veicinošs process.

7.3. att. “E-prasmju nedēļa Vārkavas bibliotēkā”

- **Pasākumi sākumskolai**

Kastīres bibliotēka atrodas Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona ēkā, kur pagarinātās dienas grupas 2024. gadā vairs nepastāv un bērni līdz autobusa ierašanās brīdim laiku pavada bibliotēkā.

Upmalas bibliotēka organizēja mācību – izziņas ekskursiju uz Daugavpils skrošu rūpnīcu “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” 30 dalībniekiem (skat. 7.4.att.). Bērni apmeklēja arī Daugavpils cietokšņa tūrisma un informācijas centru, kur gids pastāstīja cietokšņa vēsturi un iepazīstināja ar vietu, kur atrodas tik ļoti slavenais Rotko centrs ar izstāžu zālēm.

7.4. att. “Upmalas bibliotēkas organizētā ekskursija”

Stabulnieku bibliotēkā allaž bijusi iespēja padarboties radoši – kaut ko uzbūvēt no lego klučiem, izdaiļot krāsojamās lapas, zīmēt pašiem, no norakstītajiem periodiskajiem izdevumiem veidot kolāžas. Tieši tā 2024. gada vasarā bija piecu sākumskolas vecumposma meiteņu aizraušanās – īpaši nemudinātas, viņas pašas palūdza visu darbam nepieciešamo un ķērās pie savu radošo ideju īstenošanas.

Darbiņi sanāca tik gaumīgi un skaisti, ka tika atspoguļoti arī sociālajos tīklos un saņēma daudz atzinīgu vērtējumu. Tas meitenes spārnoja, un viņas, bibliotekāres iedrošinātas, sarīkoja pašas sev projektu nedēļu, kurā katra no viņām iemācīja pārējām kādu savu prasmi darboties ar papīru, šķērēm, līmi, pērlītēm u.tml. Šāda darbošanās attīstīja viņās prasmi ne tikai sadarboties, bet arī būt par līderi un vadīt komandu.

- **Pasākumi pamatskolai**

Populārākais pasākums **Pelēču** bibliotēkā bija Tikšanās ar bērnu grāmatu cikla “Tuareli, Tuareli” autori Līgu Lutinsku. Pasākums notika Pelēču KN. Autore lasīja sava darba fragmentus. L. Lutinskas grāmatas ir rakstītas fantāzijas žanrā un tajās ir stāstīts par pūķiem (skat. 7.5.att.). Tā kā 2024. gads bija Pūķa gads, tad bērni bija aicināti pirms pasākuma atnest pūķu zīmējumus. Pasākumā laikā bija redzama gan Pelēču pamatskolas audzēkņu zīmēto pūķu izstāde, gan Preiļu Mūzikas un mākslas skolas audzēkņu darbi, kuri bija izvietoti Pelēču KN zāles logos.

7.5. att. “Tikšanās ar bērnu grāmatu cikla “Tuareli, Tuareli” autori Līgu Lutinsku”

Pusaudžu vecumposma publikai jau bija nepieciešama cita pieeja – laika garam atbilstoša, tāpēc uz **Stabulnieku** bibliotēku ciemos tika aicināts kādreizējais vietējās skolas absolvents, pašreizējais Galēnu pamatskolas informātikas skolotājs Mareks Briška kopā ar saviem jauniešiem “konstruktoriem modelētājiem” robotikas pulciņa dalībniekiem. Ciemiņiem, protams, līdzī bija pašu rokām veidotie roboti, kurus viņi pārmaiņus demonstrēja sava darbaudzinātāja stāstījuma pavadībā. Tā kā pasākumā kopā satikās triju skolu audzēkņi, tad Salas pamatskolas un Riebiņu vidusskolas pārstāvji uz galēniešiem lūkojās ar nelielu skaudību – viņi tā neprata, bet ļoti labprāt gribētu iemācīties. Varēja just, ka skolotājs Mareks viņu acīs ir autoritāte, tai pašā laikā starp visiem valdīja draudzīga sapratne. Pasākums bija kā tiltiņš starp triju skolu audzēkņiem un ļāva sadraudzēties savā starpā, kā arī ieraudzīt to, kā mijiedarbojas cilvēks, vide un digitālie līdzekļi (skat. 7.6.att.).

7.6. att. "Izzinoša nodarbība Stabulnieku bibliotēkā"

- **Pasākumi ģimenēm ar bērniem**

Marta pasākumu mazajiem lasītājiem "Lāču modināšana" arī var pieskaitīt pie veiksmīgām aktivitātēm **Stabulnieku** bibliotēkā. To ļoti prasmīgi vadīja popularitāti ieguvusi leļļu kolekcionāre Lilija Bondere un viņas vaļasprieku visādi atbalstošais dzīvesbiedrs atraktīvais Edvīns Bonders. Pasākuma "kodols" – lāču izstāde – arī bija viņu abu sarūpēts, tāpat viņi ar savu pienesumu sponsorēja saldumus, kas mazajiem bija kā velte par aktīvu piedalīšanos dažādās spēlēs, atrakcijās, konkursos. Darbotiesprieks mazajiem bija tik liels, ka pēc pasākuma vecākiem bija grūti pierunāt viņus doties mājās, un tad nu lieti noderēja cita izstāde – skaisti ilustrētas grāmatiņas, kurās rakstīts par lāčiem. Tās tad nu tika ņemtas līdzi, dodoties mājās no pasākuma. Par pašdarinātām balviņām vislielākais prieks tomēr bija pašiem mazākajiem, kuri "Lāču modināšana" pasākumā saņēma gan nominācijas medaļas, gan lāča ķepas "nospiedumu", gan uzslavas no "lāču mamas" un saldumus no "lāču papa" (skat. 7.7.att.).

7.7. att. "Pasākums ģimenēm "Lāču modināšana" Stabulnieku bibliotēkā"

29. februārī **Kastīres** bibliotēkā bērnu skatījumā notika pats jautrākais pasākums, jo bērni ejot prom no bibliotēkas teica: "Paldies, Bonīte!" (*maza suņu meitenīte*). Pasākuma dalībnieki iepazīnās ar M. Stārastes daiļradi, lasīja grāmatu "Pasaka par Diegabiksi" un pirmo reizi varēja dzirdēt bērnus sakām "Palasīsim vēl!...grāmatu". Pasākums turpinājās ar sacensībām komandās lasīšanā, atbildēm uz jautājumiem un balviņu saņemšanu (ko bija sarūpējusi skolotāja Iveta). Bērniem vislielākais prieks bija par sunīti Bonīti. Savukārt Bonīte turējās lieliski, jo laikam saprata, ka apkārt notiek labas lietas un nedrīkst krist kaunā. Katrs bērns, lasot fragmentu no grāmatas, to lasīja tieši mazajai sunītei, mēģināja pārliecināties, vai Bonīte to labi dzird (skat. 7.8.att.).

7.8. att. “Skaļā lasīšana sunenītei Kasīres bibliotēkā”

- **Pasākumi dažādiem vecumposmiem**

No **Rušonas** bibliotēkā notikušā helovīnu “Spoku stāstu vakars” bērņus nevarēja pat uz mājām dabūt. Visi bija ieradušies tematiskos tērpos un kopā tika lasīti spoku stāsti, spēlētas spēles un beigās saņemtas pārsteiguma dāvanaņas (skat. 7.9.att.).

7.9. att. “Spoku stāstu vakars Rušonas bibliotēkā”

7.3. VEIKSMĪGĀKIE PASĀKUMI, LASĪŠANAS VEICINĀŠANAS AKTIVITĀTES

Riebiņu bibliotēkā oktobrī norisinājās Preiļu novada dzejnieces Lolitas Stupānes izstādes “Laika zobs” atklāšanas pasākums. Pasākuma gaitā autore lasīja dzejoļus, bet muzikālo noskaņu piešķīra grupas “*Dabasu Durovys*” dibinātājs un vadītājs Arnis Slobožaņins. Pasākums aizritēja sirsnīgā gaisotnē, pasākuma dalībnieki (PII audzēkņi) aktīvi iesaistījās piedāvātajās aktivitātēs: atkārtoja vārdus piedziedājumos un ķermeņa kustības (skat. 7.10.att.).

7.10. att. "Izstādes "Laika zobs" atklāšanas pasākums Riebiņu bibliotēkā"

Kā visveiksmīgāko lasītveicināšanas aktivitāti varētu minēt "Bērnu, jauniešu un vecāku žūriju", kurā PGB struktūrvienībās 2023. gadā piedalījās 282 dalībnieki un 2024. gadā 275 dalībnieki.

7.2. tabula "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2024 ekspertu skaits PGB struktūrvienībās"

	Bibliotēka	BJVŽ ekspertu skaits pa grupām					BJVŽ ekspertu skaits kopā
		5+	9+	11+	15+	vecāki	
1.	Aglonas bibliotēka	35	12	9	4	14	74
2.	Galēnu bibliotēka	1	-	2	-	7	10
3.	Kastīres bibliotēka	3	5	4	-	3	15
4.	Pelēču bibliotēka	12	7	4	2	4	29
5.	Riebiņu bibliotēka	40	5	6	2	12	65
6.	Silajāņu bibliotēka	-	1	1	2	2	6
7.	Sīlukalna bibliotēka	1	2	-	2	3	8
8.	Smelteru bibliotēka	2	3	-	-	2	7
9.	Upmalas bibliotēka	18	20	9	4	10	61
KOPĀ		112	55	35	16	57	275

PGB piedalījās 212 "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2024" dalībnieki, līdz ar to kopā Preiļu novada publiskajās bibliotēkās bija 487 programmas lasītāji. Vārkavas bibliotēka projektā darbojās kā atbalsta

bibliotēka. “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2024” piedalījās arī Aglonas vidusskolas bibliotēka (50 lasītāji) un Galēnu pamatskolas bibliotēka (20 lasītāji).

Projekta ietvaros tika saņemtas 309 “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” grāmatas (28 nosaukumi) 3 135,49 EUR vērtībā (2023. gadā 287 grāmatas 2780,49 EUR vērtībā).

Jau otro gadu **Ārdavas** (skat. 7.11.att.), **Kastīres** un **Riebiņu** bibliotēkas piedalījās LNB lasīšanas veicināšanas projektā “Grāmatu starts”.

7.11. att. ““Grāmatu starts” Ārdavas bibliotēkā”

Uz **Kastīres** bibliotēkā notiekošo programmas “Grāmatu starts” dalībnieku sanākšanu ieradās arī Rūķi Lutauši! Kāds mazuliem bija prieks! Spēles formā tika izskatīta un izspēlēti Deivida Mellingsa grāmatas fragmenti “Kur ņemt vienu apkampienu?”. Apkampieni bija cieši un sirsnīgi! Rūķi aicināja uz darbnīcu “Grāmatzīme manai pirmajai grāmatiņai”, bet pats interesantākais bērniem šķita tas, kad Rūķi piedāvāja “vārīt” grāmatzīmes, ar nepacietību tika gaidīts tas mirklis...bet izbrīns noplaka, kad ieraudzīja, ka viņu košās grāmatzīmes tika vienkārši ielaminētas (skat. 7.12.att.).

7.12. att. ““Grāmatu starts” Kastīres bibliotēkā”

Riebiņu bibliotēkā norisinās pašu veidots vasaras lasīšanas veicināšanas konkurss “GRAMAT@VASARA.LV”, kura noslēguma pasākumā tika sveikti aktīvākie grāmatu draugi. Pasākuma laikā tika izspēlētas spēles “Stāstu stāstiem izstāstīju”, “Atmini pasaku” un rakstītas savas

pasakas ar negaidītām beigām. Čaklākie lasītāji saņēma pārsteiguma balvas un nominācijas, bet pārējie pateicības par dalību konkursā.

Bibliotēkas kā vienu no veiksmīgākajiem pasākumiem uzskata LNB īstenoto lasītveicināšanas projektu Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība.

7.4. PROBLĒMAS BIBLIOTĒKU DARBĀ AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM, TO IESPĒJAMIE RISINĀŠANAS CEĻI

Bibliotekāres atzīst, ka virtuālā pasaule daudz vairāk aizrauj bērnus un jauniešus nekā grāmatu lasīšana. Kā problēma tiek minēta lasītprasmes un lasīšanas kultūras līmeņu dažādība, kuru tieši palīdz uzlabot bibliotēkas ar lasīšanas veicināšanas pasākumiem, izstādēm un konkursiem.

Lauku bērni ir ļoti noslogoti, nogurdinošs ir ceļš uz skolu un atpakaļ, kā arī liela mācību slodze skolā.

8. NOVADPĒTNIECĪBA

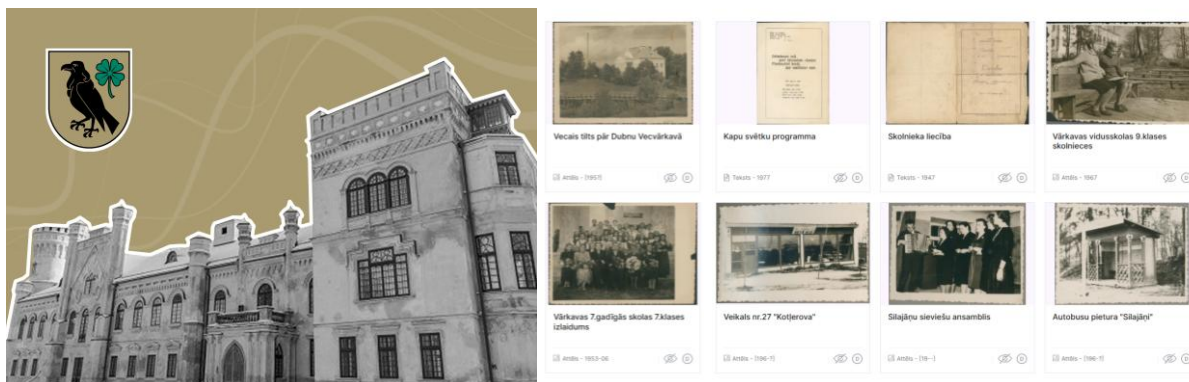

Bibliotēkas pakalpojumu piedāvājums un pieejamība atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķim nr. 11. "Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas", jo bibliotēku galvenie virzieni novadpētniecības jomā saistīti ar pagasta vēstures un kultūrvēsturisko objektu izpēti, novadnieku apzināšanu, materiālu vākšanu un apkopošanu, lai nodotu kultūrvēsturisko mantojumu nākamajām paaudzēm.

8.1. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBA VIRZIENI UN PAKALPOJUMI, PĀRSKATA PERIODA PRIORITĀTES, JAUNINĀJUMI NOVADPĒTNIECĪBAS DARBĀ

Pārskata periodā PGB struktūrvienības izveidoja Digitālo kolekciju "Preiļu novada kultūrvēsturiskais mantojums" Digitālajā bibliotēkā www.digitalabiblioteka.lv. 2024. gada noslēgumā kolekcija sastāvēja jau no 220 vienībām (Vārkavas vidusskolas celtniecība, Etnogrāfiskais ansamblis "Naktineica", Rožkalnu pagasts, Vārkavas pamatskolas skolēni, Kalupes ev.-lut. baznīcas jumta maiņa, Kalupes ev.-lut. baznīca pirms kara, "Tavs ciems – tavas mājas" Riebiņi 1980. gads, M. Gorkija kolhozs (Preiļu rajons, Galēnu ciems), Sondoru ciems u.c.) un tā tiks papildināta arī turpmāk (skat. 8.1.att.). Ņemot vērā, ka kolekcija tika publicēta tikai 03.09.2024., tad līdz 31.12.2024. tā jau bija savākusi **2 711 skatījumus**.

Kolekcija aplūkojama: <https://www.digitalabiblioteka.lv/?col=1352167>

8.1. att. "Digitālās bibliotēkas kolekcija "Preiļu novada kultūrvēsturiskais mantojums""

8.2. NOVADPĒTNIECĪBAS KRĀJUMS

Komplektēšana, ietvertu materiālu veidi

Bibliotēku novadpētniecības krājumā ir dokumenti un to kopijas, albumi, atmiņu stāsti, fotogrāfijas, videoieraksti, iespieddarbi par pagasta vēsturi, kultūrvēsturiskajiem objektiem, tradīcijām, novadniekiem. **Riebiņu** bibliotēkā apmeklētājiem pieejami 44 fotoalbumi.

Novadpētniecības krājuma izmantojums

Bibliotēku loma novadpētniecības jomā ir būtiska, lai veidotu saikni starp pagātņi, tagadni un nākotni, vienlaikus veicinot vietējās kopienas ilgtspējīgu attīstību.

Kastīres bibliotēkā jaunsargu vienība bērnu nometnes “Augam Latvijai” aktivitātēm izmantoja bibliotēkā uzkrātos materiālus par novadnieku, ģenerāli Jāzepu Baško. Mapi skatījās 30 bērni. Pēc tam tika rīkots pārgājiens uz ģenerāla atdusas vietu Eikša kapsētā. Kapa vieta tika rūpīgi sakopta (izravēts, izkaplēts), nolikti ziedi.

8.3. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBA POPULARIZĒŠANA

Aglonas bibliotēkā norisinājās piemiņas pasākums diplomātam, dzejniekam, vēsturniekam, novadniekam Bonifācijam Daukštam “Kā man te tai pasaulē iet? Jau labāk man te iet.” (skat. 8.2.att.). Pasākumā piedalījās novadnieka radi, draugi, kaimiņi un citi interesenti. Bibliotēkas darbiniece Ināra bija izveidojusi prezentāciju par B. Daukšta dzīvi un darbību. Īpašu pirmssvētku auru radīja Aglonas bazilikas Kora skolas audzēkņu uzstāšanās. Ļoti sirsnīgus stāstus atklāja Bonifācija radi – brālis, brālēni, māsīcas, atceroties bērnību, uzsvēra to, cik svarīgu viņu dzīvē ieņēma Bonifācijs, ka viņš bija ļoti gudrs, interesants, apdāvināts. Sirsnīgas sarunas turpinājās arī pie kafijas galda.

8.2. att. “Bonifācija Daukšta piemiņas pasākums Aglonas bibliotēkā”

Aizkalnes bibliotēkas gada izaicinājums novadpētniecībā – bijušās Aizkalnes pamatskolas absolventu un darbinieku salidojums septembrī. Sagatavošanās periodā liels uzsvars tika likts uz publicitāti. Ieskenētas un tematiski sargrupētas 28 fotogrāfiju kolekcijas ar kopējo nosaukumu “Skolas gadi Aizkalnē”. Divu mēnešu periodā tās publiskas bibliotēkas facebook lapā. Fotogrāfiju oriģināli glabājas kā skolas novadpētniecības istabā, tā pie absolventiem un darbiniekiem, kuri fotogrāfijas no personiskajiem albumiem uzticēja ieskenēšanai bibliotēkā. Sagatavota skenēto fotogrāfiju slaidrāde svinību zālē uz lielā ekrāna salidojuma dienā, cienot tos apmeklētājus, kuri nav sociālo tīklu lietotāji. Diemžēl organizatorisku kļūmju dēļ publika nemaz nepaguva noskatīties visu apjomīgo prezentāciju. Skolas absolventes Maija un Dace iesaistījās videosīzeta filmēšanā skolotāju Lozdu mājās. Videomateriāls ar aicinājumu uz salidojumu tapa bibliotēkā, un neraugoties uz tehnikas dabas izaicinājumiem montāžas gaitā galarezultātā piedzīvoja 10,4 tūkstošu skatījumu facebook. Salidojuma

tēmas popularitātē lielā mērā sekmēja bibliotēkas facebook lapas sekotāju skaita palielināšanos (2024. gadā +122 jauni sekotāji).

Aizkalnes bibliotēka savā Facebook lapā ievietojuši fotogrāfijas no Latvijas Nacionālā vēstures muzeja digitālo resursu krātuves (<https://emuzejs.lnm.lv/>), kurām ir atsauce uz kādreizējo Jasmuižas pagastu. Ar muzeja darbinieci telefoniski tika izrunāti jautājumi par autortiesībām un atsaucēm uz citiem muzeja resursiem.

Ārdavas muiža un **Ārdavas** bibliotēka organizēja pasākumu “Putnu dienas Ārdavā” ar novadnieka, bioloģijas zinātņu doktora Kristapa Sokolovska piedalīšanos (skat. 8.3.att.). Ārdavas muižā norisinājās paraugdemonstrējums putnu ķeršanā un gredzenošānā, kuru papildināja stāsts par ceļošanu un ekspedīcijām. Kristapa sieva Mahsa pastāstīja par Irānas kultūru, ēdieniem, dzērieniem, bija iespēja degustēt safrāna tēju un pagaršot Irānas saldumus. Ārdavas muižas saimnieki arī padalījās ar savu pieredzi par ceļojumu uz Irānu. Piesātināts pasākums visas dienas garumā.

8.3. att. “Putnu dienas Ārdavā”

4. maijā Galēnu kultūras nams sadarbībā ar **Galēnu** bibliotēku rīkoja “Balto galdautu izstādes atklāšanu” uz kuru bija atbraukusi novadnieka Franča Usāna meita un uzdāvināja Galēnu bibliotēkai sava tēva sarakstīto aforismu grāmatu “Nulle profilā”.

2024. gadā Pelēču pagasta skolām apritēja 110 gadu jubileja, tāpēc **Pelēču** bibliotēka savā facebook lapā izveidoja digitālu foto izstādi, kurā bija publicētas no 1962. gada līdz 2023. gada Pelēču pamatskolas absolventu klašu izlaiduma fotogrāfijas.

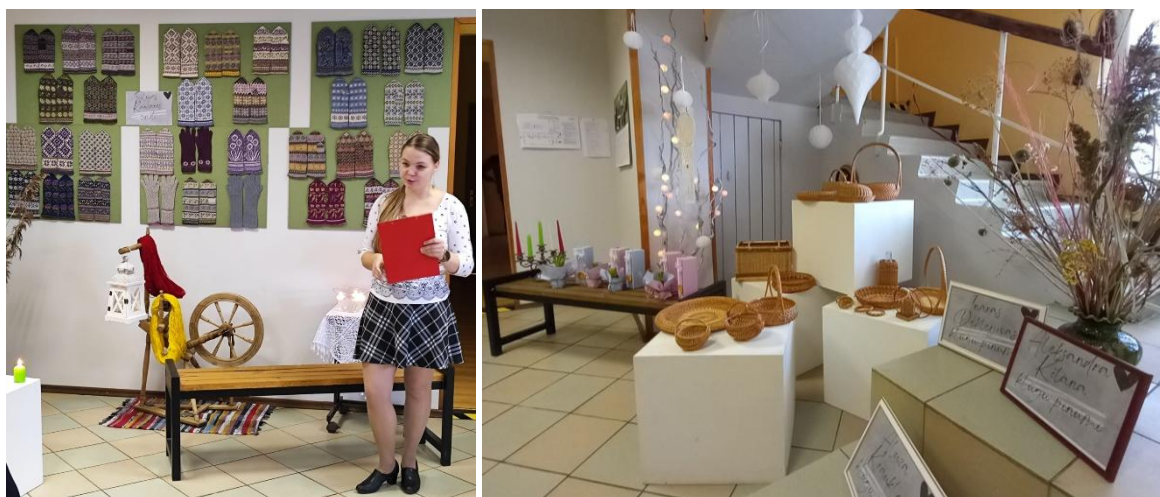
Pelēču bibliotēkas vadītāja sarakstīja pieteikumu TV 3 organizētajai “Latvijas lepnuma” balvai par novadnieci, sabiedrisko darbinieci, Pelēču pagasta patrioti Natāliju Rubīni. Natālija saņēma “Latvijas Lepnums 2024” balvu nominācijā “Mūžīgais dzinējs” .

10. decembrī **Kastīres** bibliotēkā notika tikšanās ar raidījuma “Īstās Latvju saimnieces” dalībnieci Kristīni Stašulāni, kura pārstāvēja Latgali (Preiļu novadu). Tikšanās ar Kristīni bija ļoti sirsnīga un apmeklēta. Cilvēki ieradās arī no tālākām vietām, par ko liels prieks. Kristīne dalījās ar savu uzņēmējas dzīves pieredzi, ar savām zināšanām, ar aizraušanām, kuru ir tik daudz (skat. 8.4.att.). Kristīne iedvesmu un spēkus ņem no dabas, varbūt arī tāpēc tēma par ēteriskajām eļļām, no dažādiem augiem, bija tik interesanta. Dalībnieki varēja izsmaržoties, iesmaržoties un izpriečāties.

8.4. att. "Tikšanās ar raidījuma "Īstās Latvju saimnieces" dalībnieci Kristīni Stašulāni"

Pelēču bibliotēkas apmeklētāji par interesantāko 2024. gada bibliotēkas notikumu uzskatījuši Norvēģu latvietes cimdu un vietējo iedzīvotāju rokdarbu izstādi un tās atklāšanu (skat. 8.5.att.).

8.5.att. "Norvēģijas latvietes cimdu un vietējo iedzīvotāju rokdarbu izstādes atklāšanas pasākumā Pelēču pagasta pārvaldes foajē"

Riebiņu bibliotēkā norisinājās Latgales vecticībnieku vēstures un kultūras pētnieces Tatjanas Kolosovas sagatavotās izstādes "No vecmāmiņas pūralādes" atklāšana. Pasākumu kuplināja vecticībnieku tradīciju ansamblis "Sretenije" uzstāšanās.

Saunas bibliotēkā gada nogalē (1. adventē), sadarbībā ar PGB, tapa sirsnīgs un muzikāls Adventa laika pasākums "Dzirkstele, kas aizdedz noslēpumainus sapņu gūnkurus dvēselēm" (skat. 8.6.att.). Uz tikšanos tika uzaicināts Viļakas draudzes priesteris, novadnieks Guntars Skutels – modernais priesteris, kuru pazīst un atpazīst visa Latvijā. Klausoties Guntara stāstījumā, divas stundas likās vēl esam par maz! Pasākums pulcēja kuplu skaitu apmeklētāju. Iespējams, ja tas tiktu rīkots brīvdienā, apmeklētāju būtu bijis vēl vairāk, bet savas noslogotības dēļ, laiku izvēlējās priesteris pats. Guntars stāstīja par savu priesterības ceļu, par dzīvi, kāda tā ir – ar visu tās sarežģītību, ar priekiem un sāpēm, ar labo un sliktu. Sirsnīgo noskaņu ar saviem muzikālajiem priekšnesumiem palīdzēja radīt jaunās mūziķes.

8.6.att. “Pasākums “Dzirkstele, kas aizdedz noslēpumainus sapņu gunskurus dvēselēm””

Pārskata periodā pagājuši 115. gadi kopš dzimusi **Sīlukalna** bibliotēkas novadniece, Latgales dzejniece *Dzirksteņa* (Genovefa Upeniece). 16. martā tika organizēts sirsnīgs pasākums, pieminot šo dzejnieci kopā ar viņas piederīgajiem, kuri gan visi dzīvo citur, gan ar vietējiem iedzīvotājiem. Vispirms notika piemiņas brīdis *Opolos* kapsētā, kur tagad atdusas dzejniece, bet turpinājums notika bibliotēkā, kur skanēja dzejnieces dzeja, dziesmas un atmiņas. Pasākums kopā pulcēja 30 dalībniekus. Novadpētniecības krājums aktīvi tika izmantots gatavojot dzejnieces *Dzirksteņas* 115. dzimšanas dienas pasākumu. Ar krājuma materiāliem iepazinās daudzi bibliotēkas apmeklētāji. Norises apraksts tika publicēts “Preiļu novada Vēstis” 2024. gada marta numurā un bibliotēkas facebook lapā.

Stabulnieku bibliotēkā izstādē “Laimīgie laiku neskaita” bija vērojama novadnieku – Rolanda un Evijas Upinieku pulksteņu kolekcija, pie tam, visi pulksteņi bija viņu pašu rokām gatavoti. Daļa no tiem bija tapusi vēl abiem esot prombūtnē no dzimtenes, bet vairums gatavoti jau tepat Latvijā pēc atgriešanās dzimtajās mājās. Tāpēc izstāde bija aizkustinoša ar pašu autoru atzīšanos, ka pulksteņi daudz laimīgāk tikšķ šeit, tēvzemē, un arī stundas te rit laimīgāk.

2024. gada oktobrī atsākās **Stabulnieku** bibliotēkas lasītāju darbs pie novadnieka, emeritētā profesora Antona Skuteļa atmiņu tēlojumu sagatavošanas iesniegšanai izdevniecībā (šis būs jau trešais literārais darbs). Pateicoties Baložu dzimtas sieviešu sistemātiskajam darbam, šis process jau krietni pavirzījies uz priekšu. Šoreiz tas ir prozas darbs “Mana laika stāsti”, kurš veltīts dzimtās puses ļaudīm un ataino daudzu dzimtu likteņus. Manuskripts ir gana apjomīgs, tāpēc darbs pie tā turpināsies arī 2025. gadā. Rediģēšanas laikā nācies arī precīzāk restaurēt pagātnes notikumus un cilvēku uzvārdus, tā ka sadarboties vajadzējis arī ar vietējiem sirmgalvjiem, kuri vēl atceras “*vecos laikus*”.

Aizvadītajā gadā labi apmeklēts bija Skaidrītes Grigales pasākums **Stabulnieku** bibliotēkā “Tautisko rakstu atdzimšanas darbnīca”, kura laikā dalībnieki varēja iepazīties ar tieši Stabulnieku pagastam raksturīgajiem *musturiem*, padalīties ar saviem – no vecmāmiņām mantotiem – adījumu rakstiem, kā arī saņemt dzijas *picītes*, lai ieadītu šos tautiskos elementus cimdos vai zeķēs. Savukārt, par Stabulnieku pagasta Goda saimniecēm tapušie videosižeti (kas arī ir Skaidrītes veikums) ir labs vietējā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas veids.

Stabulnieku bibliotēkas lasītājam Edvīnam Bonderam veltītā izstāde bija kā visai neparasta kolekcija, kas sastāvēja no reālijām, saistītām ar dzelzceļnieku darbu (un izpelnījās visvairāk jautājumu par to pielietojumu), kā arī medaļām, godarakstiem un diplomiem, kas iegūti gan par nevainojamu darbu akciju sabiedrībā “Latvijas Dzelzceļš”, gan aktīvās sportošanas gados (skat. 8.7.att.).

8.7. att. “Edvīnam Bonderam veltītā izstāde Stabulnieku bibliotēkā”

Bibliotēku novadpētniecības krājums tiek popularizēts arī bibliotēku lapās sociālajos tīklos, atbilstoši kādai aktualitātei, notikumam.

8.4. NOVADPĒTNIECĪBAS ISTABAS

Skaidrojums: novadpētniecības istabas, kas bijušas muzeja, kādas biedrības atbildība, tajās ir ne tikai teksta dokumenti, bet arī priekšmeti un šobrīd tās nodotas bibliotēkas pārraudzībā.

Stabulnieku bibliotēkas pārziņā atrodas atsevišķā telpā, pagasta pārvaldes ēkā (2. stāvā), izvietotais un interesentiem aplūkojamais slēgtās Dravnieku skolas muzeja krājums (skat. 8.8.att.). Tā kā skola ir slēgta un telpas apkures sezonā netiek apkurinātas, muzeja materiāli tika pārvietoti no skolas telpām uz pagasta pārvaldes ēku. Skolas muzeja krājuma istabas iekārtošana un vienību uzskaitē nav pabeigta, ir tikai uzsākts šis process. Oficiāla digitalizācija nav uzsākta, ir krājuma popularizēšana digitālajā vidē, bibliotēkas sociālo tīklu lapās.

8.8. att. “Slēgtās Dravnieku skolas muzeja krājums”

PGB struktūrvienību novadpētniecības krājums izvietots atsevišķos plauktos, mapēs. Atsevišķu novadpētniecības istaba izveide arī nav iespējama, jo bibliotēkām nav tam atbilstošu telpu.

Vienā ēkā ar **Upmalas** bibliotēku atrodas Vārkavas novadpētniecības muzejs. Vienā ēkā ar **Vārkavas** bibliotēku darbojas Vārkavas novadpētniecības muzejs (+ blakus bibliotēkai ir atsevišķa guļbūves ēka, kurā izvietotas dažādas ekspozīcijas) un ir kopīgi veidota lielākā daļa novadnieku personāliju mapju, kuras ar materiāliem papildina gan muzeja darbinieki, gan bibliotēkas darbinieki.

8.5. GALVENIE SECINĀJUMI PĀRSKATA PERIODĀ, NĀKOTNES PROGNOZES, VAJADZĪBAS, PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI

Problēma: Viena darbinieka bibliotēkai ir grūti atrast brīvo laiku informācijas vākšanai ārpus bibliotēkas. Vajadzīgs arī transports, lai aizbrauktu pie kāda iedzīvotāja, jo ne visi dzīvo tuvu centram.

Risinājums: Pakāpeniski vākta informācija, kad kāds piezvana, vai atnāk uz bibliotēku, uzdodot īsus, konkrētus jautājumus, lai ātri var pierakstīt.

Novadpētniecības krājuma popularizēšana jāveic virtuāli, lai sasniegtu pēc iespējas vairāk interesentu. Pasākumu organizēšanā jāiesaista vietējās kopienas aktīvākie iedzīvotāji, pašdarbnieki, viņu ģimenes locekļi, individuāli jāuzrunā mazāk aktīvie iedzīvotāji.

Vajadzības: Papildu finansējums, lai iegādātos tehnoloģijas un aprīkojumu digitalizācijas darbu veikšanai, apmācības darbiniekiem digitālo rīku izmantošanā un vēsturisko materiālu digitalizēšanā, plašāka sadarbība ar vietējiem vēstures entuziastiem, skolām un muzejiem, lai veidotu kopīgus projektus, palielināts atbalsts bibliotēku resursu saglabāšanai un paplašināšanai, piemēram, telpu modernizēšana un tehnoloģiju uzlabošana.

Kastīres bibliotēkas secinājums: ilgstošs, pacietīgs darbs novadpētniecības krājuma veidošanā vainagojas ar redzamiem panākumiem tā izmantošanā pēc vairākiem gadiem. Joprojām aktuāla ir vēsturisko fotoattēlu ieguve no iedzīvotājiem un to digitalizācija, ilggadējo Rušonas iedzīvotāju dzīvesstāstu vākšana un aprakstīšana, kā arī Aglonas stacijas tēmas aktualizēšana saistībā ar muzejdzelzceļa izveidi. Aglonas dzelzceļa stacija gan sava īpašā statusa, gan vēsturiskās ēkas dēļ joprojām uzskatāma par vienu no Latvijas dzelzceļa vēstures pērlēm. Stacija piedzīvo pašus dzelzceļa pirmsākumus, jo jau 1860 g. atklāta vilcienu kustība Sankt-Pēterburga – Daugavpils. Vēlāk Sankt-Pēterburga – Varšava. Šīs vasaras vidū Rušonas pagasta novadnieces Inta Selicka un Ināra Pušļaka tika aicinātas piedalīties raidījumā “Tiksimies stacijā”, šis raidījums ir apskatāms youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=r5kpEueA79A>

9. PROJEKTI

9.1. PROJEKTU APKOPOJUMS

PGB struktūrvienības iesaistījās citu organizāciju rakstītajos projektos (skatīt [9.2. nodaļu](#)), bet pašu rakstīti projekti aplūkojami skatīt 9.1. tabulā.

9.1. tabula “PGB struktūrvienību projektu apkopojums”

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Latviešu grāmatai 500	LNB, KM	150,00€	2024. gada 22. augustā Aglonas bibliotēkā notika lekcija “Lasīšanas paradumi un to kultivēšana ģimenē (bērniem kopā ar vecākiem)”. Lekciju vadīja profesore, Dr. philol. Sanita Martena.	Atbalstīts

9.2. PROJEKTU APRAKSTS

Cikla “Latviešu grāmatai 500” lekcijā “Lasīšanas paradumi un to kultivēšana ģimenē (bērniem kopā ar vecākiem)” par to, cik svarīgi radināt bērnus lasīt grāmatas, pastāstīja lektore, profesore, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas pasniedzēja Sanita Martena. Lekciju **Aglonas** bibliotēkā apmeklēja ģimenes ar bērniem – kopā 36 apmeklētāji (skat. 9.1.att.).

9.1.att. “Lekcija “Lasīšanas paradumi un to kultivēšana ģimenē (bērniem kopā ar vecākiem)””

Plašāka informācija publikācijās:

- <https://www.biblioteka.lv/atskats-uz-lekciju-lasinasas-paradumi-un-to-kultivesana-gimene-berniem-kopa-ar-vecakiem-aglonas-biblioteka/>

- <https://www.biblioteka.lv/lekcija-lasinas-paradumi-un-to-kultivesana-gimene-berniem-kopa-ar-vecakiem-aglonas-biblioteka/>
- <https://www.gramatai500.lv/post/lekcija-las%C4%AB%C5%A1anas-paradumi-un-to-kultiv%C4%93%C5%A1ana-%C4%A3imen%C4%93-b%C4%93rniem-kop%C4%81-ar-vec%C4%81kiem-aglonas-bibliot%C4%93k%C4%81>

PGB struktūrvienību dalība citu organizētos projektos

Aizkalnes bibliotēka iesaistījās biedrības “Sabiedriskais centrs “Aizkalne”” iniciētā projekta “Pēdas neizgaist, atmiņas neizbalo” pieteikuma sagatavošanā kopienu iniciatīvu konkursam “Darbīgās kopienas Latgalē”. Projekta mērķis bija uzlabot vietējās nozīmes kultūras pieminekļa – vēsturiskās kroga ēkas vizuālo pievilcību ar pievienoto vērtību – vēsturiskajām lielformāta fotogrāfijām ēkas logu ailās. Sagatavošanas periodā notika konsultācijas fotogrāfa Igora Pliča darbnīcā par tehniskā izpildījuma iespējām. Projekta pieteikums netika atbalstīts ierobežotā finansējuma dēļ.

Ārdavas bibliotēkai sadarbojoties ar “Sabiedriskais centrs “Līči””, tapa projekts “Atkalredzēšanās prieks”, kura laikā tapa 6 pasākumi dažādos pagastos. Bibliotēkas vadītāja piedalījās visu 6 pasākumu organizēšanā, viens no pasākumiem notika arī Ārdavā ar nosaukumu “Vasaras viducī”. Projekta ietvaros bibliotēka iegādājās trīs āra spēles. Projekta “Atkalredzēšanās prieks” ietvaros arī Ārdavieši brauca ekskursijā uz Baltinavas, Viļakas darbīgajām kopienām (skat. 9.2.att.).

9.2.att. “Projekts “Atkalredzēšanās prieks””

Rožkalnu bibliotēkas vadītāja iesaistījās projektā “Vasaras saulgriežu svētki Rožkalnos”. Projekta īstenošanas laiks 15.06.2024. - 24.06.2024. Svētkos piedalījās aptuveni 75 gan pagasta, gan tuvējās apkārtnes iedzīvotāji. Šie svētki saliedēja vietējās kopienas cilvēkus. Svētku dalībnieki bija ļoti pateicīgi par iespēju sajūst šo latvisko Saulgriežu svētku burvību un bija gandarīti par kopības esamību izbaudot senlatviešu tradīcijas mūsdienīgā izpildījumā.

22. jūnija pēcpusdienā laukumā aiz Rožkalnu pagasta ēkas / **Rožkalnu** bibliotēkas, kas bija pārtapis par improvizētu brīvdabas estrādi, sapulcējās gan lieli, gan mazi svētku svinētāji, lai piedalītos biedrības “Vārkavas novada pensionāri” rīkotajā pasākumā “Vasaras saulgriežu svētki Rožkalnos”. Vides gides

Sandras Galiņas vadībā notika attīrīšanās ar augu spēku, iziets “*Mīlestības ceļš*” caur folkloru un gūts spēks no Lielvārdes jostas, uzņemta saules enerģija, iedegts saulgriežu ugunskurs, kurā katrs dalībnieks sadedzināja visu lieko un nevēlamo un ņemta dalība meistarklasē vainadziņu un kvēpekļu darināšanā. Saulgriežu svētkus kuplināja arī folkloras kopa “Dzeipurs” ar savu dziedājumu, senioru deju kopa “Dzīves virpulī”, izdejojot savas vasaras puķu dejas un Rožkalnu teātra kopa “*Kō ir, tō ir*”, izspēlējot fragmentus no R. Blaumaņa lugas “Skroderdienas Silmačos” (skat. 9.3.att.).

9.3.att. “*Vasaras saulgriežu svētki Rožkalnos*”

“Tautas tērpu iegāde folkloras kopai “Dzeipurs”” patlaban ir realizācijas procesā. Veselu nedēļu projekta rakstīšanā iesaistītā komanda strādāja **Rožkalnu** bibliotēkas telpās, tika pārlapotas grāmatas, kurās meklēts, kam nepieciešama katra lieta, kas veido tautas tērpa komplektu. Bibliotēkas vadītāja palīdzēja ar tehnisko aprīkojumu – skenēja, kopēja un pievienoja dokumentus projekta pieteikumam. Projekta rezultāts būs – 10 pilni sieviešu tautastērpa komplekti, sākot no korpēm un beidzot ar aubēm, un 4 vīriešu tautastērpu komplekti (zābaki, galvas rota, garie svārki u.t.t.) 2025. gada oktobrī, kad tiks svinēta folkloras kopas 30 gadu jubileja, notiks arī jauno tērpu prezentācija.

Sīļukalna bibliotēkas vadītāja iesaistījās Sīļukalna iedzīvotāju konsultatīvās padomes projekta “Esi aktīvs Sīļukalnā” izstrādē, kura ietvaros, izmantojot Preiļu novada pašvaldības līdzdalības budžetu, bija cerēts uzlabot Sīļukalna sporta laukuma teritoriju, ierīkot āra tualeti, solus un āra trenāžierus. Šim projektam bija nepieciešams novada iedzīvotāju balsojums, tāpēc diemžēl uzvarēja citas konsultatīvās padomes projekts.

Nordplus Projekta NPJR-2024/10204 “*Empowering Cultural Literacy through Cuisine, Crafts and Folk Traditions*” - “Kultūrpratības veicināšana caur kulināriju, amatniecību un folkloras tradīcijām” (ko realizēja Riebiņu vidusskola) dalībnieki no Lietuvas, Igaunijas un Zviedrijas iepazīna **Riebiņu** bibliotēkas telpas un piedāvājumu klāstu.

Sadarbībā ar Preiļu novada Izglītības pārvaldi, projekta Eiropas Savienības Erasmus+ programmas projekta “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā” ietvaros, **Riebiņu** bibliotēkā notika apmācības senioriem “Kā noderīgi un ērti lietot e-parakstu”. Tika aizvadītas trīs radošās darbnīcas.

Stabulnieku bibliotēkas vadītāja atbalstīja Skaidrītes Grigales izstrādāto projektu (Mazo grantu konkursa programmas “Veidosim nākotni kopā!” ietvaros), proti, apmeklējot kopskaitā 3 meistarklases un palīdzot pasākuma “Goda saimniece” organizēšanā (skat. 9.4.att.).

9.4.att. “Pasākums “Goda saimniece””

9.3. PĀRDOMAS, SECINĀJUMI PAR DARBU AR PROJEKTIEM

Dalība projektos padara bibliotēkas pakalpojumus daudzveidīgākus, bibliotēkas apkārtējo vidi bagātāku un piesaista jaunus lietotājus, vairo lasītprieku. Bieži vien tikai projektu ideju ģenerēšanā un praktiskajā izpildījumā iesaistītie zina, cik pacietības un pašai izziļiedzīgas ziedošanās prasījis laiks no projekta starta līdz finišam. Projekta sagatavošana prasa iedziļināšanos tā izmaksās, zināšanas par finansētāju prioritārajām nostādnēm un uzticamus partnerus vietējā kopienā.

10. PUBLICITĀTE

Pieaugot sabiedrības informacionālajām vajadzībām un interesēm, bibliotēka attīsta un pilnveido savus piedāvātos pakalpojumus un par tiem informē sabiedrību – pasākumos, izstādēs, ekskursijās, bibliotekārajās stundās un internetvidē.

10.1. BIBLIOTĒKAS TĒLA VEIDOŠANA, PUBLICITĀTE, SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA PAR BIBLIOTĒKAS FUNKCIJĀM, PAKALPOJUMIEM

Informācija par bibliotēku darbību ir pieejama sociālajos tīklos, PGB mājas lapā, Latvijas kultūras datu portālā, Preiļu novada pašvaldības mājaslapā un bieži vien arī pagasta centrā uz ziņojumu dēļiem.

Jau kā tradīcija izveidojusies bibliotēku statistisko atskatu sniegšana ar pēdējo 2 gadu datu salīdzinājumu: PGB mājaslapā, Preiļu novada tīmekļa vietnē <https://www.preili.lv/lv/jaunums/atskats-uz-preilu-novada-publisko-biblioteku-darbu-2023-gada> un Preiļu novada izdevumā "Preiļu novada vēstis" 2024. gada 22. marts Nr. 3 (247) (5. lpp.).

Arī šajā pārskata periodā apkopoti struktūrvienībās notiekošie tematiskie pasākumi, kā piemēram, Digitālajā nedēļā, Dzejas dienās, Novembrī u.c. Afišas tika publiskotas PGB mājaslapā, izvietotas uz pasākumu afišu stenda, sociālajos tīklos un Preiļu novada pašvaldības mājaslapā.

Aizkalnē jau otro gadu darbojas iedzīvotāju konsultatīvā padome. Ir radušās jaunas iniciatīvas, piemēram, iedzīvotāju aptauja jaunizveidotajā Aizkalnes WhatsApp grupā. Arī bibliotēka minēto aptauju ievietoja savā Facebook kontā. Aptaujā **Aizkalnes** bibliotēkas darbs tika novērtēts atzinīgi.

10.2. BIBLIOTĒKAS INFORMĀCIJA TĪMEKLĪ

PGB struktūrvienības savu darbu popularizējušas sociālajā tīklā Facebook (skatīt 10.1. tabulu).

10.1. tabula "PGB struktūrvienību aktivitāte sociālajā tīklā Facebook"

Bibliotēka	Saturvienību skaits 2023	Sekotāju skaits 2023	Saturvienību skaits 2024	Sekotāju skaits 2024
Aglonas	136	341	150	400
Aizkalnes	48	232	83	354
Ārdavas	149	255	104	308
Galēnu	20	768	21	799
Kastīres	96	255	102	303
Pelēču	84	472	64	631
Riebiņu	314	1 125	218	1 195
Rožkalnu	79	535	75	966

Rušonas	58	967	45	980
Saunas	41	79	44	118
Silajāņu	6	70	17	130
Sīļukalna	16	657	25	1 100
Smelteru	nedarbojās	nedarbojās	39	44
Stabulnieku	173	521	70	600
Upmalas	26	868	48	1 000
Vanagu	7	12	3	16
Vārkavas	6	25	7	29
KOPĀ:	1 259	7 182	1 115	8 973

Aglonas bibliotēkas Facebook lapas statistikas datus nav iespējams izgūt, jo Bibliotēkas facebook lapa 2024. gadā tika uzlauzta, bet par laimi caur grūtībām tika arī atgūta, tomēr gada beigās tā tika bloķēta, tāpēc nācās izveidot lapu no jauna.

Populārākais **Pelēču** bibliotēkas facebook ieraksts: “18. novembra ieraksts par Pelēču pagasta novadnieci Natāliju Rubīni” ar **4882** skatījumiem, **243** patīk atzīmēm un **16** komentāriem, kā arī **16** cilvēki ir dalījušies ar ierakstu.

Aglonas bibliotēka informāciju ievieto arī draugiem.lv (65 ieraksti). **Riebiņu** bibliotēka informāciju ievieto arī draugiem.lv (139 ieraksti) un youtube (14 ieraksti).

10.3. VEIKSMĪGĀKIE BIBLIOTĒKU POPULARIZĒJOŠIE PASĀKUMI

Aizkalnes bibliotēkas interesantākās uzziņas saistītas ar skenētu fotogrāfiju kolekciju “Skolas gadi Aizkalnē”, kas 27 turpinājumos tika publicēta bibliotēkas Facebook lapā. Dažādu gadagājumu absolventi ar interesi sekoja jaunumiem un vēlējās precizēt sev interesējošus faktus.

Septembrī **Saunas** bibliotēkā notika Dzejas dienu pasākums ar novadnieci “Sarunas pie kafijas tases kopā ar Vitu Brišku”. Pasākuma galvenais temats ir teiksmainais “*Kolteņš*”, par kuru Vita konkursā “*Latgolys prozys skaitejumi*” 2023. gadā ieguva otro vietu. Pasākums aizritēja nesteidzīgās sarunās, baudot kafiju un kopābūšanas prieku. Vita pasākumā spēlēja ģitāru un dziedāja.

Triju kaimiņu pagastu – **Aizkalnes**, **Ārdavas** un **Pelēču** bibliotēku kopīgi rīkotās Dzejas dienas ir nemainīga tradīcija, kas kopīgi uzturama nu jau desmito rudeni. Šogad Aizkalnē dzejas cienītājiem bija iespēja satīties ar talantīgām novadniecēm – aglonieti Lauru Kampāni un aizkalnieti Beāti Ciršu (skat. 10.1.att.). Dzejas lasījumi un dziesmas klausītāji baudīja sēdvietās vītolu paēnā, jo netradicionāli septembrim bija iegādījusies tveicīga pēcpusdiena. Bija arī tējas galds un ugunskurs upmalā, un pasākuma gaisotne bija pacilājoša.

10.1.att. “Dzejas dienas Aizkalnē”

Ārdavas bibliotēkas radošā pulciņa čaklākie dalībnieki 8. jūnijā bija ielūgti pie Intas uz jauno klētiņu, kur tika mīļi uzņemti, apčubināti (skat. 10.2.att.):

- ekskursija skaistajās puķu dobēs, kur viss tik gaumīgs un piederīgs kopējā dabas skatā;
- klētiņā Intas meistarklase, gatavojot gārsas pesto;
- pirtiņā dažas kundzītes izmēģināja kubula saunu;
- uz atvadām tika dabūtas arī “sausais pēriens” ar smaržīgo lupstāju un piparmētru.

10.2.att. “Ārdavas bibliotēkas čaklāko apmeklētāju ekskursija”

Viens no lielākajiem **Kastīres** bibliotēku popularizējošajiem pasākumiem bija piedalīšanās Latvijas Centrālās zinātniskās bibliotēkas tīmekļseminārā “Kā klājas Caunes balvas laureātiem?”. Pasākuma mērķis bija pieredzes apmaiņa un laureātu ieteikumi lasīšanas veicināšanai, iesaistot vecākus un radniekus, kā ar sadarbojoties ar skolām un bērnudārziem. Kastīres bibliotēkas vadītājas (2023. gada laureātes) uzstāšanās tēma bija “Sadarbība”.

Sīļukalna pagasta svētku laikā **Sīļukalna** bibliotēkā bija aplūkojama gleznu izstāde “Divas Dabas”, kur viena no māksliniecēm Gita Palma ir Sīļukalna novadniece. Atklāšanā piedalījās arī žurnāla A12 žurnālisti, kuri intervēja mākslinieci, un raksts par šo izstādi tika publicēts žurnāla augusta numurā. Savukārt, izlasot šo rakstu LTV raidījumam “Province” radās interese par G. Palmu, un septembrī notika

šī raidījuma filmēšana, tajā skaitā arī bibliotēkas telpās. Šo izstādi apskatīja ļoti liels interesentu skaits, jo tā bija apskatāma visu vasaru. Raidījums aplūkojams: <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/337803/province-starp-vilcieniem-un-muku>

Stabulnieku pagasta iedzīvotāju vienojošs pasākums maijā bija bijušās Dravnieku skolas absolventu salidojums, kas noritēja divās daļās – Stabulnieku KN un skolas telpās, bet kā starpposms tām – iegriešanās skolas muzeja telpā, kas ir **Stabulnieku** bibliotēkas pārziņā. Gatavošanās posms aizņēma ļoti daudz laika, pasākumā izrādāmās ludziņas tapšana notika galvenokārt bibliotēkas telpās ārpus darba laika. Brīvais laiks bija jāziedo arī skolas apkārtnes un telpu uzpošanā un dekorēšanā. Toties salidojums bija plaši apmeklēts un sagādāja daudz prieka brīžu.

Dzejas dienu pasākums “Dzeja dzīvo, dzied un dejo...” **Vārkavas** bibliotēkai sadarbībā ar **Upmalas** un **Rožkalnu** bibliotēkām, dzeju lasīja Dagnija Dudarjonoka; dziedāja Džeina Gavare un dejoja Vārkavas senioru deju kopa “Odziņas”. Pasākuma dalībnieki – pamatskolas skolotāji, 1.-6.klašu audzēkņi, seniori, pašvaldības darbinieki, mājsaimnieces, SAC “Vārkava” dzīvojošie (skat. 10.3.att.).

10.3. att. “Dzejas dienas Vārkavā “Dzeja dzīvo, dzied un dejo...””

10.4. AR PUBLICITĀTES DARBU SAISTĪTĀS PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI

Publicējot jaunumus un afišas par pasākumiem facebook kontā, tos neredz vecāka gadagājuma iedzīvotāji, kam nav piekļuves internetam vai datoram. Tiek zvanīts personīgi vai kādam kaimiņam, lai pastāsta vientuļajiem cilvēkiem. Afišas tiek izvietotas arī pie veikaliem, stendiem, kur apgrozās vairāk cilvēku un lielāka iespēja, ka izlasīs ziņojumu. Liela daļa iedzīvotāju, kas nedzīvo centrā, nevar tikt uz pasākumiem, jo nekursē autobusi.

Publicitātes nolūkos pasākumos fotogrāfē, bet, ja bibliotēka ir pasākuma veidotāja, ir grūti veidot fotoreportāžu un vadīt pasākumu. Dokumentēšanu apgrūrina arī labas fototehnikas trūkums.

11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

Bibliotēkas sadarbība atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības 17. mērķim “Sadarbība”, jo tika veicināta sadarbības nostiprināšana: ciešāka sadarbība ar esošajiem sadarbības partneriem, pārējām novada bibliotēkām un institūcijām literatūras popularizējošu pasākumu, tematisku pasākumu un izstāžu veidošanā. Sadarbojoties bibliotēkas īsteno:

- **Sabiedrības globālo zināšanu veicināšanu**

Ar savu iesaisti digitālās piekļuves nodrošināšanā bibliotēkas palīdz cilvēkiem izmantot mūsdienu tehnoloģijas un piekļūt starptautiskiem informācijas resursiem, veicinot globālu zināšanu apmaiņu.

- **Atbalstu uzņēmējdarbībai un inovācijām**

Bibliotēkas organizē pasākumus un nodrošina resursus, lai palīdzētu vietējiem uzņēmējiem, jauniešiem profesionāļiem un radošiem cilvēkiem realizēt savas idejas un projektus.

- **Sociālās nevienlīdzības mazināšanu**

Bibliotēkas sadarbojas ar nevalstiskajām organizācijām un valsts institūcijām, lai nodrošinātu pakalpojumus un resursus neaizsargātām iedzīvotāju grupām, piemēram, senioriem, bērniem un jauniešiem no nelabvēlīgas vides.

- **Iesaistīšanos kopienas attīstībā**

Bibliotēkas veido partnerības ar vietējām kopienām un organizācijām, lai rīkotu izglītojošus pasākumus, kultūras vakarus un sociālas aktivitātes, kas veicina saliedētību un dialogu.

11.1. SADARBĪBA AR PAŠVALDĪBU UN PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJĀM

Partnerības veidošana ar izglītības iestādēm

Bibliotēkas sadarbojas ar Preiļu novada Izglītības pārvaldi, skolām, augstskolām un mācību centriem, lai nodrošinātu piekļuvi zināšanām, attīstītu lasītprasmi un veicinātu pētniecību.

Kultūras institūciju un pašvaldību sadarbība

Bibliotēkas strādā kopā ar muzejiem, kultūras namiem, arhīviem un vietējām pašvaldībām, lai īstenotu notikumus, kas stiprina vietējās kopienas kultūras identitāti un saglabā mantojumu.

Tā kā PGB un struktūrvienības strādā centralizētajā modelī, tad lietvedības jautājumos sadarbība notiek ar PGB lietvedi, krājuma komplektēšanas jautājumos ar PGB krājuma un komplektēšanas speciālisti utt.. Bieži jautājumu risināšanā tiek iesaistīta Preiļu novada pašvaldība un tās struktūras iestādes.

Ja kādai no bibliotēkām ir nepieciešamas lielākas telpas izstādēm vai pasākumu organizēšanai, tad bibliotēka vienojas ar blakus esošajām iestādēm (kultūras namiem, pagasta mājām, biedrībām, skolām)

par telpu izmantošanu. Sīkāk ar sadarbību notikumiem var iepazīties katras PGB struktūrvienības pārskatā par darbu 2024. gadā.

11.2. CITI SADARBĪBAS PARTNERI REĢIONĀ UN LATVIJĀ, VEIKTĀS SADARBĪBAS AKTIVITĀTES

Kastīres un **Rožkalnu** bibliotēka iesaistījās Latvijas Nacionālā bibliotēkas rīkotajā akcijā Mieram. Japāņu ticējums vēsta, ka 1 000 origami tehnikā veidotas dzērves palīdz piepildīt vēlēšanos. Mūsu visu kopīgā vēlēšanās ir Ukrainas uzvara karā un, lai visā pasaulē valdītu Miers. Organizatoru vēlēšanās bija uzrunāt bibliotēkas lietotājus un bibliotekārus. Origami tehnikā locītās dzērves aizceļoja uz LNB Atbalsta biedrību, lai pievienotos citām dzērvēm ar kopīgu veltījumu Mieram!

Riebiņu bibliotēkā viesojās kolēģi no Gulbenes novada un iepazīnās ar Riebiņu bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, kā arī dalījās savā pieredzē.

Daudzviet sadarbība iezīmējusies jau citās pārskata nodaļās aprakstītajos notikumos.

11.3. PĀRROBEŽU SADARBĪBA, STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Maija sākumā, pateicoties Preiļu novada Izglītības pārvaldei, maijā **Ārdavas** un **Kastīres** bibliotēku vadītājas devās Erasmus + īstermiņa (4 dienu) mobilitātes braucienā “Pieaugušo izglītotāju un izglītojamo tīkla veidošana pašvaldībā, mācīšanas un mācīšanās kvalitātes uzlabošana, izmantojot digitālos mācību rīkus” uz Saaremaa (Igaunijā). Projektā tika iepazīts Kuresāres reģionālā mācību centra darbs, noslēdzošajā dienā norisinājās vizīte pie mācību centra absolventa, vietējā uzņēmēja un iepazīšanās ar mazo uzņēmēju ikdienu un izaicinājumiem. Bibliotēku vadītājas paviesojās arī Sāremas apgabala centrālajā bibliotēkā (*Saare Maakonna keskraamatukogu*) un Kuresāres arodskolas (*Kuressaare Ametikool*) bibliotēkā (skat. 11.1. att.).

11.1.att. “Ārdavas un Kastīres bibliotēku vadītājas Saaremaa salas (Igaunija) bibliotēkās”

Ukrainiņu autora, skulptora Alekseja Leonova darbu izstāde “Gara ceļiem” **Aglonas** bibliotēkā bija skatāma no 3. maija līdz oktobrim. Izstādi piedāvāja Ukrainas humānās pedagogijas kultūras un izglītības asociācija un privāts uzņēmums “Bavaria Zahid” (kurš sazinājās ar Aglonas vidusskolas vadību, savukārt, skolas direktore piedāvāja skulptūras izstādīt bibliotēkā, bet fotogrāfiju izstāde bija

vērojama pašā Aglonas vidusskolā). Ukrainas pārstāvji ieradās un paši uzstādīja skulptūras, tāpat notika, kad izstāde aizceļoja tālāk pa Latviju.

11.4. BIBLIOTĒKU INTEREŠU AIZSTĀVĪBAS DARBS

Trīs PGB darbinieces un trīs PGB struktūrvienību darbinieces (**Aglonas, Silajāņu, Upmalas**) ir Latvijas Kultūras darbinieku arodbiedrībā, kuras mērķis ir apvienot kultūras nozarē nodarbinātos kopīgai rīcībai, lai aizstāvētu savu biedru darba, ekonomiskās, sociālās un profesionālās tiesības un intereses.

Bibliotēku interešu aizstāvības darbs ir ikdienā veiktais bibliotekārais darbs – bibliotekāro pakalpojumu sniegšana, bibliotēkas lietotāju pozitīvās atsauksmes, kas apliecina, ka vietējas nozīmes bibliotēka un tās sniegtie pakalpojumi iedzīvotājiem ir vajadzīgi. Bibliotēkas interešu aizstāvības darbu atspoguļo arī bibliotēkas sadarbības tīkls un partneri, kolēģu atbalsts ar profesionālo darbu saistītajos jautājumos, arī bibliotēkas publicitāte, kas atspoguļo plašākai sabiedrības daļai bibliotēkas darbību.

Atziņas no **Sīlukalna** bibliotēkas pārskata: “Pārskata periodā bibliotēkas interešu aizstāvības darbs tiek veikts galvenokārt ar pārvaldes vadītājas, sociālā dienesta darbiniekiem, gan arī citiem bibliotēkas lietotājiem piedāvājot tik dažādās iespējas bibliotēkā, radot vidi, ka bibliotēkai ir liela nozīme vietējās kopienas attīstībā. Tas tiek veikts, gan plānojot budžetu, gan realizējot dažādas aktivitātes, gan ikdienas dzīvē. Tikai realizējot abpusēju sadarbību ar apmeklētājiem, bibliotēkas darbu var uzskatīt par veiksmīgu. Pārskata periodā turpinās sadarbība ar Sīlukalna iedzīvotāju konsultatīvo padomi, un viena no aktivitātēm, ko realizēja šī padome bija bibliotēkas vadītājas ierosinātais Ziemassvētku rotājumu konkurss Sīlukalna pagastā. Tomēr vislabākais bibliotēkas interešu aizstāvis vienmēr būs lasītājs, jo viņi ir tie, kuriem domāts viss mūsu darbs. Ir neizsakāmi patīkami, ka komentāros sociālajos tīklos var lasīt pozitīvas atsauksmes, patīkami, ja pēc pasākumiem bibliotekārei vienkārši pasaka “Paldies!”.”

Bibliotēkas palīdz izplatīt Preiļu novada informatīvo izdevumu “Preiļu novada Vēstis”.

PGB struktūrvienības risina iedzīvotāju sociālās, izklaides, izglītības jautājumus. Bibliotēku darbinieces cenšas popularizēt bibliotēkas darbu, sadarbojas ar pašvaldībām un pašvaldības iestādēm, iegulda laiku un darbu, lai par bibliotēkas aktivitātēm uzzinātu ne tikai pilsētā un novadā, bet arī reģionā.

11.5. SADARBĪBAS RAKSTUROJUMS NOVADPĒTNIECĪBAS DARBĀ

Sīkāks novadpētniecības darba raksturojums iepazīstams katras bibliotēkas pārskatā un pārskata [8.nodaļā](#), bet kopumā secināms, ka bibliotēkas sadarbojas ar pašvaldību un valsts institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un vietējiem iedzīvotājiem un entuziastiem.

11.6. BIBLIOTĒKAS SADARBĪBAS TĪKLS BĒRNU UN JAUNIEŠU APKALPOŠANĀ, NOZĪMĪGĀKIE PARTNERI, SADARBĪBAS VĒRTĒJUMS

Stabulnieku bibliotēkai no jauna atsākās kādreizējā labā sadarbība ar Galēnu pamatskolas skolēniem. 2024. gadā tie bibliotēkā ciemojās pat trīsreiz: vispirms pavasara brīvdienās kopā ar robotikas pulciņa vadītāju Mareku Brišku, tad dzejas dienās – ar latviešu valodas un literatūras skolotāju Ingu Elsti – Stabulnieku bibliotēkas lasītāju. Skolēnu rudens brīvdienās vairāki galēnieši ieradās arī uz galda spēļu pasākumu.

Stabulnieku bibliotēkas apmeklētāji - bērni un pusaudži - 2024. gadā varēja priecāties par iespēju ne mazāk radoši iesaistīties ciemata vizuālā tēla uzlabošanas darbā, uz kuru viņus mudināja visa šī pasākuma iniciators Edvīns Bonders. Viņš jāmin kā vietējo jauniešu organizētājs sabiedriski derīgam darbam, par ko pateicīgi ir tieši Stabulnieku centra iedzīvotāji, jo pie daudzdzīvokļu mājām tika atjaunots laika zoba sagrauztais spēļu laukums bērniem (skat. 11.2. att.). Edvīns darbu sāka ļoti mērķtiecīgi – vispirms ar savu ideju vērsās bibliotēkā, noskaidrojot, cik liels būtu to bērnu skaits, kuri šo spēļlaukumu izmantotu, kā arī lūdza dot padomu, kuri jaunieši šai pasākumā iesaistītos kā brīvprātīgie darbu veicēji. Visas darbošanās garumā Edvīns teju ikdienas ziņoja par paveikto sociālajos tīklos, arī bērni paši nāca uz bibliotēku palīdēt ar savu varēšanu un arī pasmelties idejas. Tas bija līdz šim nebijis sabiedrību vienojošs pasākums, kurš noslēdzās īsi pirms pagasta svētkiem, kuru norises gaitā visi spēļlaukuma atjaunošanā iesaistītie saņēma pateicības veltes.

11.2.att. “Bērnu laukums Stabulniekos”

PIELIKUMS

Pielikums Nr. 1.

KRĀJUMA KONCEPCIJA

Krājuma attīstības un komplektēšanas pamatuzdevumi:

1. turpināt darbu bibliotēku informācijas sistēmā ALISE – komplektēt, katalogizēt un apstrādāt Bibliotēkas jaunieguvumus, veikt krājuma sistematizēšanu un uzskaiti;
2. nodrošināt bibliotēkas lietotājiem brīvu literatūras un nepieciešamās informācijas saņemšanu, sniedzot bezmaksas bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informacionālos pakalpojumus;
3. piedāvāt vispusīgu informāciju visu sabiedrības grupu attīstībai;
4. nodrošināt iespēju lasītājiem apgūt dažāda līmeņa izglītību;
5. saglabāt un popularizēt kultūras mantojumu;
6. rūpēties par mūžizglītību, nodrošinot optimālu pieeju zināšanām, kuras sniedz bibliotēku tīkls.

KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS PRINCIPI

Bibliotēkas mērķis ir nodrošināt informācijas iespēju pieejamību bibliotēkas lietotājiem.

Komplektēšanas princips

- 70% - grāmatu, audiovizuālo un citu dokumentu iegādei;
- 30% - preses izdevumu abonēšanai.

Kritēriji krājuma komplektēšanai

- daudzveidība;
- aktualitāte;
- kvalitāte;
- cena;
- lasāmība un pieprasījums;
- lasītāju intereses.

Krājuma komplektēšanas noteicošie faktori

- lietotāju pieprasījums;
- finanšu līdzekļi;
- izdevēju un tirdzniecības iestāžu piedāvājums.

Krājuma komplektēšanas avoti

- iepirkumi – grāmattirgotājs I/K Virja AK, vairumtirdzniecības bāze “Latvijas grāmata”, u.c. grāmatveikali;
- dāvinājumi (VKKF projekti, LNB projekti, privātpersonu, iestāžu un organizāciju dāvinājumi, ziedojumi);
- atvietošana – lasītāju nozaudēto izdevumu atvietošana ar identiskiem vai saturā līdzvērtīgiem;
- abonēšana – periodisko izdevumu abonēšana.

Krājuma komplektēšanas veidi

- kārtējā jaunieguvumu komplektēšana;
- retrospektīvā komplektēšana – reģistrējot un izvērtējot dāvinājumus;

- rekolektēšana – regulāra krājuma atīrīšana no saturā novecojušiem, nolietotiem vai mazpieprasītiem izdevumiem.

Krājuma skaitliskie rādītāji katru gadu tiek statistiski apkopoti un izvērtēti.

Periodiskie izdevumi bibliotēkā tiek glabāti 3 gadus. Novadpētniecības satura izdevumus - neierobežotu laiku.

FINANSĒJUMU KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAI

Finansējumu krājuma komplektēšanai nodrošina:

- Pašvaldības līdzekļi;
- dalība projektos;
- dāvinājumi, ziedojumi.

PAREDZAMAIS BIBLIOTĒKAS KRĀJUMA SATURA RAKSTUROJUMS

IFLA/UNESCO krājuma dziļuma indikatori: *Conspectus metode*

0 – konkrēto nozari nekomplektē

1 – minimāls informācijas līmenis (fonds nodrošina nelielu informāciju par nozari vai tēmu)

2 – pamatinformācijas līmenis (krājumā ir pamatgrāmatas konkrētajā nozarē, monogrāfiju un uzziņu dokumentu krājums ir ierobežots)

3 – studiju līmenis (krājums, kas sniedz informāciju par nozari sistemātiskā veidā, koledžu un bakalaura studiju līmenis, plašs monogrāfiju un uzziņu dokumentu klāsts)

4 – pētniecības līmenis (nodrošina studijas maģistratūrā, specializēts monogrāfiju un periodisko izdevumu krājums)

5 – visaptverošs līmenis (plaši komplektēts krājums specifiski definētā zināšanu jomā, materiāli tiek komplektēti daudzās lietotajās valodās, nodrošina pieeju visa veida elektroniskajiem materiāliem)

Valodu kodi

L – dominē valsts pamatvaloda, maz vai nemaz dokumentu svešvalodās

C – papildus pamatvalodai ar atlasītiem dokumentiem arī svešvalodās

1.1.tabula "Nozaru literatūras komplektēšana"

Nozare	Bērniem		Pieaugušajiem	
	Informācijas līmenis	Valodu kods	Informācijas līmenis	Valodu kods
0 = Datorzinātne, enciklopēdijas, vārdnīcas	2	L	2	L
1 = Filozofija, psiholoģija, loģika, ētika	2	L	2	L
2 = Reliģija	2	L	2	L

30 = Sabiedriskās zinātnes	2	L	3	L
39 = Etnoloģija, folklorā	2	L	3	L
5 = Matemātika, dabaszinātnes	0		0	
61 = Medicīna	2	L	2	L
62 = Inženierzinātnes	1	L	2	L
63 = Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība	2	L	2	L
64 = Mājturība, mājsaimniecība, rokdarbi	2	L	2	L
65 = Uzņēmējdarbība, ražošanas organizēšana	2	L	2	L
69 = Celtniecība, būvniecība	2	L	2	L
7 = Māksla, mākslas vēsture	2	L	3	L
71/72 = Pilsēt būvniecība, arhitektūra	0		0	
73 = Plastiskās mākslas, tēlniecība, keramika	1	L	1	L
74 = Zīmēšana, dizains, lietišķā māksla	2	L	2	L
75/76 = Glezniecība, grafiskā māksla	1	L	1	L
77 = Fotogrāfija, kinematogrāfija	1	L	1	L
78 = Mūzika	1	L	1	L
79 = Skatuves māksla, svētki, brīvā laika pavadīšana	2	L	2	L
796 = Sports	1	L	2	L
81 = Valodniecība	2	L	2	L

82 = Literatūrzinātne	2	L	3	L
91 = Ģeogrāfija	2	L	2	L
93/94 = Vēsture	2	L	3	L

DĀVINĀJUMU PIENĒMŠANAS POLITIKA

Katrs dāvinājums tiek vērtēts atsevišķi pēc:

- izdošanas laika (uzskaitē primāri tiks iekļauta pēdējos 3-5 gados izdotā literatūra)
- aktualitātes (paaugstināta pieprasījuma literatūra);
- izdevuma nolietojuma pakāpes;
- saturiskās vērtības (iespējams aizvietot agrāk izdotās, lasītāju nolietotās grāmatas, kuras nav pārizdotas).

REKOMPLEKTĒŠANAS POLITIKA

Krājuma rekomplektēšanas izvērtēšanas kritēriji:

- nolietotā, bojātā literatūra;
- mazizmantotā literatūra;
- liekie dubleti;
- nozaudētie izdevumi;
- saturā novecojusī literatūra.